

Test Date : 22 Feb 2023

Test Slot : Slot 1

Subject : 28-Urdu

Sl. No.1  
QBID:128001

"ہمارے ادب کو قومی آزادی کی تحریک کی ترجمانی کرنی چاہیے۔ اسے سامراجیوں اور ظلم کرنے والے امیروں کی مخالفت کرنا چاہیے۔ اسے مزدوروں اور کسانوں اور تمام مظلوم انسانوں کی طرف داری اور حمایت کرنا چاہیے۔ اس میں عوام کے دکھ سکھ، ان کی بہترین خواہشوں اور تمناؤں کا اظہار اس طرح کرنا چاہیے جس سے ان کی انقلابی قوت میں اضافہ ہو اور وہ متحد و منظم ہو کر اپنی جدوجہد کو کامیاب بنا سکیں۔" ترقی پسند ادیبوں کے جلسے میں یہ باتیں کس نے اپنی تقریر میں کہی تھیں؟

1. مولانا حسرت موہانی
2. مولوی عبدالحق
3. سجاد ظہیر
4. اختر حسین رائے پوری

- (1) 1
- (2) 2
- (3) 3
- (4) 4

1[Option ID=9201]  
2[Option ID=9202]  
3[Option ID=9203]  
4[Option ID=9204]

Sl. No.2  
QBID:128002

رباعی کے دیگر دو نام کیا ہیں؟

1. دو بیٹی اور ترانہ
2. دو بیٹی اور قطعہ
3. قطعہ اور چہار بیت
4. چہار بیت اور مثنیٰ

- (1) 1
- (2) 2
- (3) 3
- (4) 4

1[Option ID=9205]  
2[Option ID=9206]  
3[Option ID=9207]  
4[Option ID=9208]

Sl. No.3  
QBID:128003

درج ذیل ابیات کس مثنوی سے لیے گئے ہیں؟

پھرنا جو وطن کا مدعا ہے اب صفحے پہ یوں قلم پھر اے  
کہنے لگی وہ مراد پائی بولا وہ جو یاں سے ہو رہائی

1. سحرالبیان
  2. گلزار نسیم
  3. قطب مشتری
  4. پھول بن
- (1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

1[Option ID=9209]  
2[Option ID=9210]  
3[Option ID=9211]  
4[Option ID=9212]

Sl. No.4  
QBID:128004

محمد حسین آزاد نے نظم "شب قدر" انجمن پنجاب کے کس جلسے میں پیش کی تھی؟

1. 19 / اپریل 1874
  2. 30 / مئی 1874
  3. 30 / جون 1874
  4. 13 / اگست 1874
- (1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

1[Option ID=9213]  
2[Option ID=9214]  
3[Option ID=9215]  
4[Option ID=9216]

Sl. No.5  
QBID:128005

نظم " آدمی نامہ " کس ہیئت میں لکھی گئی ہے؟

1. مربع
  2. مسدس
  3. مخمس
  4. مسبع
- (1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

1[Option ID=9217]  
2[Option ID=9218]

3[Option ID=9219]  
4[Option ID=9220]

Sl. No.6  
QBID:128006

نظم " شعاع امید " کو شاعر نے کتنے ذیلی حصوں میں تقسیم کیا ہے؟

1. دو
  2. تین
  3. چار
  4. پانچ
- (1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

1[Option ID=9221]  
2[Option ID=9222]  
3[Option ID=9223]  
4[Option ID=9224]

Sl. No.7  
QBID:128007

"مابعد جدیدیت سرے سے لیک دینے، فارمولے وضع کرنے یا تخلیق کار کے لیے ہدایت نامے جاری کرنے کا فلسفہ ہے ہی نہیں۔"  
یہ خیال کس نقاد کا ہے؟

1. شمس الرحمن فاروقی
  2. گوپی چند نارنگ
  3. وہاب اشرفی
  4. قمر رئیس
- (1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

1[Option ID=9225]  
2[Option ID=9226]  
3[Option ID=9227]  
4[Option ID=9228]

Sl. No.8  
QBID:128008

عالم سوزو ساز میں وصل سے بڑھ کے بے فراق  
وصل میں مرگ آرزو، ہجرت میں لذت طلب  
عین وصال میں مجھے حوصلہ نظر نہ تھا  
گرچہ بہانہ جو رہی میری نگاہ بے ادب

یہ اشعار کس نظم سے ماخوذ ہیں؟

1. لالہ صحرائی
  2. ساقی نامہ
  3. گریز
  4. ذوق و شوق
- (1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

1[Option ID=9229]  
2[Option ID=9230]  
3[Option ID=9231]  
4[Option ID=9232]

Sl. No.9  
QBID:128009

زبے نشاط اگر کیجیے اسے تحریر  
عیان ہو خامے سے تحریر نغمہ جائے صریر

مندرجہ بالا شعر کا تعلق قصیدے کے کس جزو سے ہے؟

1. گریز
  2. تشبیب
  3. مدح
  4. حسن طلب
- (1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

1[Option ID=9233]  
2[Option ID=9234]  
3[Option ID=9235]  
4[Option ID=9236]

Sl. No.10  
QBID:128010

حلقہ ارباب ذوق کا قیام کب عمل میں آیا؟

1. 1935
  2. 1936
  3. 1938
  4. 1939
- (1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

1[Option ID=9237]  
2[Option ID=9238]  
3[Option ID=9239]  
4[Option ID=9240]

Sl. No.11  
QBID:128011

دو غزلہ " کسے کہتے ہیں؟"

1. مختلف وزن اور مختلف ردیف میں کہی گئی دو غزلیں۔
2. تین تین اشعار کی دو مختلف الوزن غزلیں۔
3. ایسی غزل جس کے اشعار ، تعداد کے لحاظ سے جفت ہوں یعنی دو سے تقسیم ہو جائیں۔
4. ایسی غزل جسے مکمل کرنے کے بعد شاعر نے اسی زمین اور اسی ردیف و قافیہ میں نئے مطلع کے ساتھ مزید اشعار کہے ہوں۔

- (1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

1[Option ID=9241]  
2[Option ID=9242]  
3[Option ID=9243]  
4[Option ID=9244]

Sl. No.12  
QBID:128012

ترقی پسند مصنفین کی دوسری کل بند کانفرنس کب اور کس شہر میں منعقد ہوئی تھی؟

1. دسمبر 1938 کلکتہ
2. مارچ 1938 الہ آباد
3. اگست 1938 الہ آباد
4. مئی 1942 دہلی

- (1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

1[Option ID=9245]  
2[Option ID=9246]  
3[Option ID=9247]  
4[Option ID=9248]

Sl. No.13  
QBID:128013

لندن میں ہندوستانی ترقی پسند ادیبوں کے پہلے مینی فیسٹو پر کتنے ادیبوں نے دستخط کیے تھے؟

1. چار
  2. پانچ
  3. چھ
  4. سات
- (1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

1[Option ID=9249]  
2[Option ID=9250]  
3[Option ID=9251]  
4[Option ID=9252]

Sl. No.14  
QBID:128014

ان میں شوکت سبزواری کی کتاب کون سی ہے؟

1. ہندوستانی لسانیات
  2. زبان اور علم زبان
  3. اردو لسانیات
  4. مقدمہ تاریخ زبان اردو
- (1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

1[Option ID=9253]  
2[Option ID=9254]  
3[Option ID=9255]  
4[Option ID=9256]

Sl. No.15  
QBID:128015

غزل کے نقطہ آغاز اور نقطہ اختتام سے متعلق ذیل میں سے کون سی بات درست ہے؟

1. ردیف و قافیہ
  2. مطلع اور مقطع
  3. بیت الغزل اور مقطع
  4. مقطع اور مطلع
- (1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

1[Option ID=9257]  
2[Option ID=9258]  
3[Option ID=9259]  
4[Option ID=9260]

Sl. No.16  
QBID:128016

درج ذیل میں سے غالب کا شعر کون سا ہے؟

1.

ہم نے دیکھا ہی تھا اس کو ابھی دنیا کے بغیر

لیجیے بیچ میں پھر دیدہ تر آگئے ہیں

2.

مستی عیش دو عالم کی نہیں پروا مجھے

دیکھنے والا ہوں میں اس نرگس مخمور کا

3.

کیا سناتے ہو کہ ہے ہجر میں جینا مشکل

تم سے بے رحم پہ مرنے سے تو آساں ہوگا

4.

فرصت کاروبار شوق کسے

ذوق نظارہ جمال کہاں

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

1[Option ID=9261]

2[Option ID=9262]

3[Option ID=9263]

4[Option ID=9264]

Sl. No.17

QBID:128017

کس علم میں ہم کسی زبان میں استعمال ہونے والی اہم اور تفاعلی آوازوں کا تعین کرتے ہیں؟

1.

فونیات

2.

مار فونیمیات

3.

مار فیمیات

4.

فونیمیات

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

1[Option ID=9265]

2[Option ID=9266]

3[Option ID=9267]

4[Option ID=9268]

Sl. No.18

QBID:128018

دل ہے تو دھڑکنے کا بہانہ کوئی ڈھونڈے  
پتھر کی طرح بے حس و بے جان سا کیوں ہے  
اس شعر میں کون سی خصوصیت ہے؟

1. تشبیہ اور استعارہ
  2. تشبیہ اور استفہامیہ انداز
  3. حسن تعلیل
  4. طباق ایجابی
- (1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

1[Option ID=9269]  
2[Option ID=9270]  
3[Option ID=9271]  
4[Option ID=9272]

Sl. No.19  
QBID:128019

کلیات میر پہلی بار کب اور کہاں سے شائع ہوا؟

1. دہلی 1810
  2. کلکتہ 1811
  3. لکھنؤ 1814
  4. بنارس 1825
- (1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

1[Option ID=9273]  
2[Option ID=9274]  
3[Option ID=9275]  
4[Option ID=9276]

Sl. No.20  
QBID:128020

-درج ذیل بیانات کو غور سے پڑھیے اور صحیح بیان کی نشاندہی کیجیے

1. برج بھاشا ادبی لباس میں سب سے پہلے سولہویں صدی عیسوی میں جلوہ گر ہوتی ہے۔
  2. برج بھاشا ادبی لباس میں سب سے پہلے سترہویں صدی عیسوی میں جلوہ گر ہوتی ہے۔
  3. برج بھاشا ادبی لباس میں سب سے پہلے پندرہویں صدی عیسوی میں جلوہ گر ہوتی ہے۔
  4. برج بھاشا ادبی لباس میں سب سے پہلے اٹھارہویں صدی عیسوی میں جلوہ گر ہوتی ہے۔
- (1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

1[Option ID=9277]  
2[Option ID=9278]  
3[Option ID=9279]  
4[Option ID=9280]



Sl. No.21  
QBID:128021

"اردو تنقید کا حال مشاعروں جیسا ہے، مشاعروں میں شعروں کی شعریت یا عدم شعریت کی بنا پر تعریف یا مذمت نہیں ہوتی ہے۔ تعریف اور مذمت دونوں کا سبب غیر متعلق ہوتا ہے۔" یہ خیال کس نقاد کا ہے؟

1. محمد حسن
  2. وزیر آغا
  3. کلیم الدین احمد
  4. احتشام حسین
- (1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

1[Option ID=9281]  
2[Option ID=9282]  
3[Option ID=9283]  
4[Option ID=9284]

Sl. No.22  
QBID:128022

"ولی کی زبان" کے عنوان سے کس کا مضمون ہے جسے کلیات ولی کے مرتب نے اپنے مقدمے کے بعد شامل کر لیا ہے؟

1. عبدالسلام ندوی
  2. عبد الستار صدیقی
  3. عبد القادر سروری
  4. نصیر الدین ہاشمی
- (1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

1[Option ID=9285]  
2[Option ID=9286]  
3[Option ID=9287]  
4[Option ID=9288]

Sl. No.23  
QBID:128023

ملا نصرتی کے حالات زندگی اور کلام پر کس ادیب نے ایک مبسوط کتاب لکھی ہے؟

1. رشید احمد صدیقی
  2. مولوی عبدالحق
  3. رشید حسن خاں
  4. گیان چند جین
- (1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

1[Option ID=9289]  
2[Option ID=9290]  
3[Option ID=9291]  
4[Option ID=9292]

Sl. No.24  
QBID:128024

ڈراما " انار کلی " میں بختیار کون ہے؟

1. سلیم کا بے تکلف دوست
  2. اکبر کا بیٹا
  3. کنیزوں کا داروغہ
  4. انار کلی کا بھائی
- (1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

1[Option ID=9293]  
2[Option ID=9294]  
3[Option ID=9295]  
4[Option ID=9296]

Sl. No.25  
QBID:128025

میر امن سے قبل " قصہ چہار درویش " کا اردو ترجمہ کس نے کیا تھا؟

1. فضل علی فضلی
  2. عطا حسین خان تحسین
  3. شاہ عالم خان
  4. رجب علی بیگ سرور
- (1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

1[Option ID=9297]  
2[Option ID=9298]  
3[Option ID=9299]  
4[Option ID=9300]

Sl. No.26  
QBID:128026

سبز پری کا کردار کس ڈرامے میں ہے؟

1. یہودی کی لڑکی
  2. آگرہ بازار
  3. ضحاک
  4. اندر سیہا
- (1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

1[Option ID=9301]

2[Option ID=9302]  
3[Option ID=9303]  
4[Option ID=9304]

Sl. No.27  
QBID:128027

جان گلکرسٹ فورٹ ولیم کالج کلکتہ کے کیا تھے؟

1. ہندوستانی شعبے کے پروفیسر اور صدر
  2. پرنسپل
  3. بانی
  4. مشیر اعلیٰ
- (1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

1[Option ID=9305]  
2[Option ID=9306]  
3[Option ID=9307]  
4[Option ID=9308]

Sl. No.28  
QBID:128028

مرنے کے دن قریب ہیں شاید کہ اے حیات  
تجھ سے طبیعت اپنی بہت سیر ہو گئی

اس شعر پر کس ناول کا اختتام ہوا ہے؟

1. اداس نسلیں
  2. فردوس بریں
  3. امر او جان ادا
  4. توبۃ النصوح
- (1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

1[Option ID=9309]  
2[Option ID=9310]  
3[Option ID=9311]  
4[Option ID=9312]

Sl. No.29  
QBID:128029

افسانہ "جوار بھاٹا" کس کی تخلیق ہے؟

1. سریندر پرکاش
  2. غیاث احمد گدی
  3. سہیل عظیم آبادی
  4. اقبال مجید
- (1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

1[Option ID=9313]  
2[Option ID=9314]  
3[Option ID=9315]  
4[Option ID=9316]

Sl. No.30  
QBID:128030

کس محقق نے پٹنہ سے ایک تحقیقی رسالہ "معاصر" نکالا تھا؟

1. اختر اورینوی
  2. عطااکاوی
  3. قاضی عبدالودود
  4. شین اختر
- (1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

1[Option ID=9317]  
2[Option ID=9318]  
3[Option ID=9319]  
4[Option ID=9320]

Sl. No.31  
QBID:128031

"شاعری کے لیے ایک شیریں دیوانگی اور تنقید کے لیے ایک مقدس سنجیدگی کی ضرورت ہوتی ہے۔"

یہ قول کس نقاد کا ہے؟

1. امداد امام اثر
  2. احتشام حسین
  3. شبلی نعمانی
  4. آل احمد سرور
- (1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

1[Option ID=9321]  
2[Option ID=9322]  
3[Option ID=9323]  
4[Option ID=9324]

Sl. No.32  
QBID:128032

فقط موتیوں کی پڑی پائے زیب  
کہ جس کے قدم سے گہر پائے زیب  
اس بیت میں کون سی صنعت ہے؟

1. تجنیس تام
2. تجنیس مفروق
3. تجنیس مرکب متشابہ
4. تجنیس خطی

- (1) 1
- (2) 2
- (3) 3
- (4) 4

1[Option ID=9325]  
2[Option ID=9326]  
3[Option ID=9327]  
4[Option ID=9328]

Sl. No.33  
QBID:128033

"ترالیے" کتنے مصروں پر مشتمل ہوتی ہے؟

1. پانچ
  2. چھ
  3. سات
  4. آٹھ
- (1) 1
  - (2) 2
  - (3) 3
  - (4) 4

1[Option ID=9329]  
2[Option ID=9330]  
3[Option ID=9331]  
4[Option ID=9332]

Sl. No.34  
QBID:128034

سنسکرت شاعری میں رس کا نظریہ کس نے پیش کیا ہے؟

1. اچاریہ کنتک
  2. ابھینو گپت
  3. آنند وردھن
  4. بھرت منی
- (1) 1
  - (2) 2
  - (3) 3
  - (4) 4

1[Option ID=9333]  
2[Option ID=9334]  
3[Option ID=9335]  
4[Option ID=9336]

Sl. No.35  
QBID:128035

'مسافران لندن' کے نام سے سر سید کے علاوہ کس نے سفر نامہ لکھا ہے؟

1. سید مہدی علی خان
  2. محمد سمیع اللہ خان
  3. خواجہ وحید الدین خان
  4. حبیب الرحمن خان شیروانی
- (1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

1[Option ID=9337]

2[Option ID=9338]

3[Option ID=9339]

4[Option ID=9340]

Sl. No.36

QBID:128036

رسالہ 'فواد الناظرین' کس نے جاری کیا تھا؟

1.

ماسٹر رام چندر

2.

مولوی محمد باقر

3.

مولوی چراغ علی

4.

ماسٹر پیارے لال

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

1[Option ID=9341]

2[Option ID=9342]

3[Option ID=9343]

4[Option ID=9344]

Sl. No.37

QBID:128037

رسالہ 'محب بند' کس نے شایع کیا تھا؟

1.

چمن لال

2.

ماسٹر وزیر علی

3.

ماسٹر رام چندر

4.

ہر دیو سنگھ

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

1[Option ID=9345]

2[Option ID=9346]

3[Option ID=9347]

4[Option ID=9348]

Sl. No.38

QBID:128038

'مستزاد' کی کتنی قسمیں ہیں؟

1.

دو

2.

تین

3.

چار

4.

پانچ

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

1[Option ID=9349]  
2[Option ID=9350]  
3[Option ID=9351]  
4[Option ID=9352]

Sl. No.39  
QBID:128039

'آثار الصنادید' کا پہلا ایڈیشن کب اور کہاں سے شایع ہوا تھا؟

1. بدایوں/1845
2. کانپور/1850
3. آگرہ/1848
4. دہلی/1847

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

1[Option ID=9353]  
2[Option ID=9354]  
3[Option ID=9355]  
4[Option ID=9356]

Sl. No.40  
QBID:128040

احوال اس فقیر کا اے دوستان سنو  
یعنی جو مجھ پہ بیٹی ہے وہ داستان سنو  
جو کچھ کہ شاہ عشق نے مجھ سے کیا سلوک  
تفصیل وار کرتا ہوں اس کا بیان سنو

داستان "باغ و بہار" میں اپنی گفتگو کا آغاز ان اشعار سے کون سا درویش کرتا ہے؟

1. پہلا درویش
2. دوسرا درویش
3. تیسرا درویش
4. چوتھا درویش

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

1[Option ID=9357]  
2[Option ID=9358]  
3[Option ID=9359]  
4[Option ID=9360]

Sl. No.41  
QBID:128041

ذیل میں دو زمرے صحیح ہیں اور دو غلط -

- A - محمود شیرانی ، نصیر الدین ہاشمی ، مسعود حسین خان ، جگن ناتھ آزاد
- B - محمود شیرانی ، نصیر الدین ہاشمی ، مسعود حسین خان ، گوپی چند نارنگ
- C - محمود شیرانی ، نصیر الدین ہاشمی ، گوپی چند نارنگ ، مرزا خلیل بیگ
- D - محمود شیرانی ، نصیر الدین ہاشمی ، مسعود حسین خان ، قمر رئیس
- صحیح زمروں کی نشاندہی کیجیے۔

1. B اور A

2. D اور B

3. D اور C

4. C اور B

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

1[Option ID=9361]

2[Option ID=9362]

3[Option ID=9363]

4[Option ID=9364]

Sl. No.42

QBID:128042

- نظموں اور شعرا کے لحاظ سے درج ذیل میں سے دو صحیح زمروں کی نشاندہی کیجیے -
- A - آدمی نامہ - بنجارا نامہ - خاک ہند
- B - فرضی لطیفہ - برق کلیسا - دربار دہلی
- C - مناجات بیوہ - برکھا رت - آثار سلف
- D - کسان - جنگل کی شہزادی - شکست زنداں کا خواب

1. B اور A

2. C اور B

3. D اور B

4. D اور A

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

1[Option ID=9365]

2[Option ID=9366]

3[Option ID=9367]

4[Option ID=9368]

Sl. No.43

QBID:128043



شعرا اور ان کے مجموعہ کلام کے لحاظ سے درج ذیل میں دیے گئے دو صحیح زمروں کی نشاندہی کیجیے

- A - اسم اعظم - ساتواں در - شام ہونے والی ہے  
B - نشاط روح - سرود زندگی - چراغ سخن  
C - عشق نامہ - کینوس - شب درمیاں  
D - گل نغمہ - روح کائنات - جب فصل بہاراں آئی تھی

1. B اور A

2. C اور B

3. C اور A

4. D اور B

- (1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

1[Option ID=9369]  
2[Option ID=9370]  
3[Option ID=9371]  
4[Option ID=9372]

Sl. No.44  
QBID:128044

درج ذیل میں سے دو زمروں کے اشعار صحیح ہیں اور دو غلط -

- A - وحدت عاشق و معشوق کی تصویر ہوں میں نل کا ایثار تو اخلاص دمن مجھ کو دیا  
B - وحدت عاشق و معشوق کی تصویر ہوں میں عشق نے کیا چمن سرو و سمن مجھ کو دیا  
C - اس نظر کے اٹھنے میں ، اس نظر کے جھکنے میں اشک بھر کے اٹھی تھی میری بے گناہی بھی  
D - اس نظر کے اٹھنے میں ، اس نظر کے جھکنے میں نغمہ سحر بھی ہے ، آہ صبح گاہی بھی  
صحیح زمروں کی نشاندہی کیجیے

1. B اور A

2. C اور A

3. C اور B

4. D اور A

- (1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

1[Option ID=9373]  
2[Option ID=9374]  
3[Option ID=9375]  
4[Option ID=9376]

Sl. No.45  
QBID:128045

درج ذیل میں سے دو زمروں کے اشعار صحیح ہیں اور دو غلط -

- A - نالہ و آہ کی تفصیل نہ پوچھو مجھ سوں  
B - نالہ و آہ کی تفصیل نہ پوچھو مجھ سوں  
C - اب شوق سے تم محفل اغیار میں بیٹھو  
D - اب شوق سے تم محفل اغیار میں بیٹھو
- درد کہتی ہے مرا، زلف ترے کان میں آ  
دفتر عشق بسا، عشق کے دیوان میں آ  
یاں گوشہء خلوت میں عجب لطف اٹھا ہے  
ظروں میں مرّوت ہے نہ آنکھوں میں حیا ہے
- صحیح زمروں کی نشاندہی کیجیے۔

1. B اور A

2. C اور B

3. D اور C

4. C اور A

- (1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

1[Option ID=9377]  
2[Option ID=9378]  
3[Option ID=9379]  
4[Option ID=9380]

Sl. No.46  
QBID:128046

ذیل کے دو زمرے صحیح ہیں اور دو غلط -

- A - الفاروق ، سفر نامہ روم و مصر و شام ، حیات جاوید ، مسافران لندن  
B - مسافران لندن ، ابن بطوطہ کے تعاقب میں ، غبار خاطر ، الفاروق  
C الفاروق، سیرت النبی، الغزالی، حیات جاوید  
D - سفر نامہ روم و مصر و شام ، مسافران لندن، جاپان چلو جاپان چلو، ابن بطوطہ کے تعاقب میں
- صحیح زمروں کی نشاندہی کیجیے۔

1. A اور B

2. C اور D

3. C اور B

4. D اور A

- (1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

1[Option ID=9381]  
2[Option ID=9382]  
3[Option ID=9383]  
4[Option ID=9384]

Sl. No.47  
QBID:128047

ذیل میں دو زمرے صحیح ہیں اور دو غلط -  
A - غشائی آوازیں: غ،ق،ک  
B - خنکی آوازیں: ج،چ،ف  
C - دندانی آوازیں: د،ن،س  
D - کوز آوازیں: ٹ،چ،ڈ  
صحیح زمروں کی نشاندہی کیجیے۔

1. C اور A

2. D اور A

3. C اور B

4. C اور D

- (1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

1[Option ID=9385]  
2[Option ID=9386]  
3[Option ID=9387]  
4[Option ID=9388]

SI. No.48  
QBID:128048

ذیل میں دو زمرے صحیح ہیں اور دو غلط -  
A - کھیل لڑکوں کا سمجھتے تھے محبت کے تئیں ہے بڑا حیف ہمیں اپنی بھی نادانی کا  
B - جان گھبراتی ہے اندوہ سے تن میں کیا کیا ہے بڑا حیف ہمیں اپنی بھی نادانی کا  
C - کفر کچھ چاہیے اسلام کی رونق کے لیے حسن زئار ہے تسبیح سلیمانی کا  
D - کفر کچھ چاہیے اسلام کی رونق کے لیے معتقد کون ہے میرا ایسی مسلمانی کا  
صحیح زمروں کی نشاندہی کیجیے۔

1. D اور A

2. C اور B

3. D اور C

4. C اور A

- (1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

1[Option ID=9389]  
2[Option ID=9390]  
3[Option ID=9391]  
4[Option ID=9392]

SI. No.49  
QBID:128049

ذیل میں بولیوں کے دو صحیح اور دو غلط زمرے ہیں -  
A - کھڑی بولی ، بندیلی ، گجراتی ، ہریانی  
B - کھڑی بولی ، ہریانی ، برج بھاشا، قنوجی  
C - کھڑی بولی ، ہریانی ، بہاری ، قنوجی  
D - کھڑی بولی ، قنوجی ، بندیلی ، ہریانی  
صحیح زمروں کی نشاندہی کیجیے۔

1. D اور B

2. D اور A

3. C اور D

4. C اور B

- (1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

1[Option ID=9393]  
2[Option ID=9394]  
3[Option ID=9395]  
4[Option ID=9396]

Sl. No.50  
QBID:128050

ذیل میں دو زمرے صحیح ہیں اور دو غلط -  
A - ملا نصرتی، ملا وجہی، غواصی، مقیمی  
B - عبدل، جنیدی، ابن نشاطی، ملا نصرتی  
C - ابن نشاطی، ملا وجہی، غواصی، جنیدی  
D - عبدل، ملا نصرتی، مقیمی، سیّد میران ہاشمی  
صحیح زمروں کی نشاندہی کیجیے۔

1. B اور A

2. D اور C

3. D اور A

4. C اور B

- (1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

1[Option ID=9397]  
2[Option ID=9398]  
3[Option ID=9399]  
4[Option ID=9400]

Sl. No.51  
QBID:128051

ذیل میں دو شعر صحیح ہیں اور دو غلط -

- A - آگہی دام شنیدن ، جس قدر چاہے بچھائے      موئے آتش دیدہ ہے حلقہ مری زنجیر کا  
B - خوشی نہ ہومجھے کیونکر قضا کے آنے کی      خبر ہے لاش پہ اس بے وفا کے آنے کی  
C - ہر طرف ہے جہل کا بازار گرم      اہل فن کیونکر نہ کھائیں پیچ و تاب  
D - بڑھ گئیں تم سے تو مل کر اور بھی بیتابیاں      اضطرابِ شوق نے اک حشر برپا کر دیا  
صحیح اشعار کی نشاندہی کیجیے۔

1. C اور B

2. D اور C

3. D اور A

4. B اور A

- (1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

1[Option ID=9401]  
2[Option ID=9402]  
3[Option ID=9403]  
4[Option ID=9404]

Sl. No.52  
QBID:128052

ذیل میں دو زمرے صحیح ہیں اور دو غلط -

- A - انقلاب ، حویلی ، صبح امید ، چاند تاروں کا بن  
B - مستقبل ، دربارِ دہلی ، فرضی لطیفہ ، برقِ کلیسا  
C - دل بے قرار سو جا ، جاتری ، سمندر کا بلاوا ، کلرک کا نغمہ محبت  
D - بدلی کا چاند ، جنگل کی شہزادی ، شکستِ زنداں کا خواب ، کسان  
صحیح زمروں کی نشاندہی کیجیے۔

1. C اور A

2. D اور B

3. C اور B

4. D اور A

- (1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

1[Option ID=9405]  
2[Option ID=9406]  
3[Option ID=9407]  
4[Option ID=9408]

Sl. No.53  
QBID:128053

- ذیل میں دو زمرے صحیح ہیں اور دو غلط -
- A - غالب شخص اور شاعر، تاریخ جمالیات، ادب اور زندگی، تنقیدی جائزے
- B - موازنہ انیس و دبیر، داستان تاریخ اردو، شعر العجم، الفاروق
- C - تنقید اور عملی تنقید، ادب اور سماج، روایت اور بغاوت، افکار و مسائل
- D - اردو زبان اور فن داستان گوئی، سخنہائے گفتنی، عملی تنقید، اردو شاعری پر ایک نظر صحیح زمروں کی نشاندہی کیجیے۔

1. B اور A

2. C اور B

3. A اور C

4. D اور C

- (1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

1[Option ID=9409]  
2[Option ID=9410]  
3[Option ID=9411]  
4[Option ID=9412]

SI. No.54  
QBID:128054

- ذیل کے بیانات میں دو صحیح ہیں اور دو غلط -
- A - رشید احمد صدیقی بیسویں صدی عیسوی کے ایک اہم خاکہ نگار اور انشائیہ نگار ہیں۔
- B - اختر الایمان نے نظم نگاری کے علاوہ 'خواب باقی ہیں' جیسی اہم خود نوشت سوانح لکھی۔
- C - 'مجھے میرے دوستوں سے بچاؤ' مشتاق احمد یوسفی کا انشائیہ ہے۔
- D - مکتوباتی ادب میں 'اردوئے معلیٰ' کو خصوصی اہمیت حاصل ہے۔ صحیح بیانات کی نشاندہی کیجیے۔

1. C اور A

2. D اور A

3. B اور A

4. D اور C

- (1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

1[Option ID=9413]  
2[Option ID=9414]  
3[Option ID=9415]  
4[Option ID=9416]

SI. No.55  
QBID:128055

ذیل میں دو زمرے صحیح ہیں اور دو غلط -  
A - پھول بن ، بکٹ کہانی ، تضحیک روزگار ، قطب مشتری  
B - نشاط روح ، اسم اعظم ، عشق نامہ ، گلِ نغمہ  
C - شب قدر ، آثارِ سلف ، باز آمد ، تاج محل  
D - اندر سبھا ، بوستان خیال ، ضحاک ، آگرہ بازار  
صحیح زمروں کی نشاندہی کیجیے۔

1. C اور B

2. B اور A

3. D اور A

4. D اور C

- (1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

1[Option ID=9417]  
2[Option ID=9418]  
3[Option ID=9419]  
4[Option ID=9420]

Sl. No.56  
QBID:128056

ذیل میں دو زمرے صحیح ہیں اور دو غلط -  
A - تھی وہ اک شخص کے تصوّر سے  
B - ایسا آساں نہیں لہو رونا  
C - وہ فراق اور وہ وصال کہاں  
D - وہ فراق اور وہ وصال کہاں  
اب وہ رعنائی خیال کہاں  
ذوق نظارہ جمال کہاں  
اب وہ رعنائی خیال کہاں  
وہ شب و روز ماہ و سال کہاں  
صحیح زمروں کی نشاندہی کیجیے۔

1. C اور A

2. D اور A

3. B اور C

4. D اور C

- (1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

1[Option ID=9421]  
2[Option ID=9422]  
3[Option ID=9423]  
4[Option ID=9424]

Sl. No.57  
QBID:128057

ذیل میں اشعار کے دو زمرے صحیح ہیں اور دو غلط -

- A - ٹھنڈی ٹھنڈی وہ ہوائیں، وہ بیاباں، وہ سحر  
لوٹی جاتی تھی لہکتے ہوئے سبزے پہ نظر  
B - ٹھنڈی ٹھنڈی وہ ہوائیں، وہ بیاباں، وہ سحر  
دم بہ دم جھومتے تھے، وجد کے عالم میں شجر  
C - وہ اک جواں کا حملہ کفار و کنا  
بڑھتے ہوئے ہجوم کا ہر وار روکنا  
D - وہ اک جواں کا حملہ کفار روکنا  
وہ چھوٹے چھوٹے ہاتھوں پہ تلوار روکنا  
صحیح زمروں کی نشاندہی کیجیے۔

1. B اور A

2. C اور B

3. D اور C

4. D اور A

- (1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

1[Option ID=9425]  
2[Option ID=9426]  
3[Option ID=9427]  
4[Option ID=9428]

Sl. No.58  
QBID:128058

شاعروں کے اعتبار سے درج ذیل اشعار میں دو زمرے صحیح ہیں اور دو غلط -

- A. تیرے وحشی نے گرفتاری سے بچنے کے لیے رم کیا اتنا کہ آہوئے ختن لگنے لگا کلیم عاجز  
B. اس کے ہی ہاتھ میں ہے شاخ تعلق کی بہار چھو لیا ہے تو نئے برگ و ثمر آگئے ہیں عرفان صدیقی  
C. ملے جو دل تو یہ کہنا کہ اپنی منزل پر سحر کا بھولا ہوا وقت شام آتا ہے جگر مراد آبادی  
D. ہوا کے دوش پہ جاتا ہے کاروان نفس عدم کی راہ میں کوئی پیادہ پا نہ ملا یاس یگانہ چنگیزی

صحیح زمرے کی نشاندہی کیجیے۔

1. B اور A

2. D اور C

3. D اور B

4. C اور A

- (1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

1[Option ID=9429]  
2[Option ID=9430]  
3[Option ID=9431]  
4[Option ID=9432]

Sl. No.59  
QBID:128059



شاعروں کے اعتبار سے درج ذیل اشعار میں دو زمرے صحیح ہیں اور دو غلط

- A - ایسا آساں نہیں لہو رونا  
دل میں طاقت جگر میں حال کہاں
- B - خاطر مایوس میں نقش امید وصل یار  
نور ہے صحرا میں گویا اک چراغ دود کا
- C - آیا کہ دل گیا کوئی پوچھے تو کیا کہوں  
یہ جانتا ہوں دل ادھر آیا ادھر گیا
- D - دل آگاہ نے بیکار میری راہ کھوٹی کی  
بہت اچھا تھا انجام سفر سے بے خبر ہونا

غالب  
حسرت  
جگر  
مجروح

صحیح زمرے کی نشاندہی کیجیے۔

1. B اور A

2. C اور B

3. D اور C

4. D اور A

- (1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

1[Option ID=9433]  
2[Option ID=9434]  
3[Option ID=9435]  
4[Option ID=9436]

Sl. No.60  
QBID:128060

ذیل کے دو بیانات صحیح ہیں اور دو غلط

- A - 'ہندوستانی لسانیات کا خاکہ' گراہم بیلی کی انگریزی کتاب کا ترجمہ ہے۔
- B - 'اردو کی لسانی تشکیل' گیان چند جین کی مشہور کتاب ہے۔
- C - 'ہند آریائی اور ہندی' سنیتی کمار چٹرجی کی انگریزی کتاب کا ترجمہ ہے۔
- D - 'مقدمہ تاریخ زبان اردو' کے مصنف مسعود حسین خاں ہیں۔

صحیح بیانات کی نشاندہی کیجیے۔

1. B اور A

2. C اور B

3. D اور C

4. D اور B

- (1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

1[Option ID=9437]  
2[Option ID=9438]  
3[Option ID=9439]  
4[Option ID=9440]

Sl. No.61  
QBID:128061

ذیل کے دو زمرے صحیح ہیں اور دو غلط  
A - سب رس ، فسانہ عجائب ، خدا کی بستی ، گردش رنگ چمن  
B - سب رس ، باغ و بہار ، فسانہ عجائب ، بوستان خیال  
C - کفن ، ہتک ، اپنے دکھ مجھے دے دو ، چوتھی کا جوڑا  
D - انار کلی ، اگرہ بازار ، ضحاک ، آخری آدمی  
صحیح زمروں کی نشاندہی کیجیے۔

1. B اور A

2. C اور B

3. D اور C

4. D اور A

- (1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

1[Option ID=9441]  
2[Option ID=9442]  
3[Option ID=9443]  
4[Option ID=9444]

Sl. No.62  
QBID:128062

ذیل میں دو زمرے صحیح اور دو غلط ہیں۔  
A - ملا وجہی ، میر امن ، رجب علی بیگ سرور ، میر محمد تقی خیال  
B - میر امن ، امتیاز علی تاج ، حبیب تنویر ، محمد حسن  
C - انشا اللہ خان انشا ، حبیب تنویر ، فضل علی فضلی ، امانت لکھنوی  
D - آغا حشر کاشمیری ، امتیاز علی تاج ، حبیب تنویر ، محمد حسن  
صحیح زمروں کی نشاندہی کیجیے۔

1. B اور A

2. C اور B

3. D اور C

4. D اور A

- (1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

1[Option ID=9445]  
2[Option ID=9446]  
3[Option ID=9447]  
4[Option ID=9448]

Sl. No.63  
QBID:128063

- ذیل میں دو زمروں صحیح اور دو غلط ہیں۔
- A - سب رس سے قبل ملا وجہی قطب مشتری لکھ چکے تھے -  
B - باغ و بہار گل کرسٹ کی فرمائش پر لکھی گئی تھی۔  
C - آگرہ بازار امتیاز علی تاج کا مشہور ڈراما ہے۔  
D - فسانہ عجائب رانی کیتکی کی کہانی سے قبل لکھی گئی تھی۔  
صحیح زمروں کی نشاندہی کیجیے۔

1. B اور A

2. C اور B

3. D اور C

4. C اور A

- (1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

1[Option ID=9449]  
2[Option ID=9450]  
3[Option ID=9451]  
4[Option ID=9452]

Sl. No.64  
QBID:128064

- نظموں اور شعرا کے لحاظ سے درج ذیل میں سے دو صحیح زمروں کی نشاندہی کیجیے۔
- A - رامائن کا آخری سین -خاکِ ہند ، حب وطن  
B - تنہائی ، صبحِ آزادی ، باز آمد  
C - کلرک کا نغمہ محبت -جاتری-سمندر کا بلاوا  
D - چکلے -گریز-انقلاب

1. B اور A

2. C اور A

3. C اور B

4. D اور C

- (1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

1[Option ID=9453]  
2[Option ID=9454]  
3[Option ID=9455]  
4[Option ID=9456]

Sl. No.65  
QBID:128065

ذیل میں دو زمرے صحیح ہیں اور دو غلط -  
 A - نظیر ، اکبر ، حالی ، جوش  
 B - جگر ، اصغر ، حسرت ، فانی  
 C - غیاث احمد گدّی ، اقبال ، میر محمد تقی خیال  
 D - ملا وجہی ، چکبست ، عبد اللہ حسین ، خواجہ احمد عباس

1. C اور A

2. D اور B

3. D اور C

4. B اور A

- (1) 1  
 (2) 2  
 (3) 3  
 (4) 4

1[Option ID=9457]  
 2[Option ID=9458]  
 3[Option ID=9459]  
 4[Option ID=9460]

Sl. No.66  
 QBID:128066

شاعر اور مصرعوں کے لحاظ سے صحیح جوڑ کی نشاندہی کیجیے۔

.A	جگر مرادآبادی	.I	جب تو نظر آیا مجھے تنہا نظر آیا
.B	اصغر گونڈ وی	.II	ہم صفران چمن کچھ اشیانے کی کہو
.C	یگانہ چنگیزی	.III	وہ مجھ پہ چھا گئے میں زمانے پہ چھا گیا
.D	فراق گورکھ پوری	.IV	زبان گنگ تک آیا نہ ماجرا دل کا

1. A-I, B-II, C-III, D-IV

2. A-IV, B-II, C-III, D-I

3. A-II, B-III, C-I, D-IV

4. A-III, B-I, C-IV, D-II

- (1) 1  
 (2) 2  
 (3) 3  
 (4) 4

1[Option ID=9461]  
 2[Option ID=9462]  
 3[Option ID=9463]  
 4[Option ID=9464]

Sl. No.67  
 QBID:128067

محقق اور اُن کی کتاب کے لحاظ سے صحیح جوڑ کی نشاندہی کیجیے۔

.A	قاضی عبد الودود	.I	محمد تقی میر
.B	گیان چند جین	.II	غالب بحیثیت محقق
.C	محمود شیرانی	.III	اردو کی نثری داستانیں
.D	جمیل جالبی	.IV	تنقیدِ شعر العجم

1. A-II, B-III, C-IV, D-I
2. A-IV, B-III, C-II, D-I
3. A-I, B-II, C-III, D-IV
4. A-III, B-I, C-II, D-IV

- (1) 1
- (2) 2
- (3) 3
- (4) 4

1[Option ID=9465]  
2[Option ID=9466]  
3[Option ID=9467]  
4[Option ID=9468]

Sl. No.68  
QBID:128068

داستان اور اُس کے کردار کے لحاظ سے صحیح جوڑ کی نشاندہی کیجیے۔

.A	رانی کیتکی کی کہانی	.I	بہزاد خان
.B	باغ و بہار	.II	دل آرام
.C	بوستان خیال	.III	کنور آدے بہان
.D	فسانہ عجائب	.IV	معز الدین

1. A-IV, B-II, C-I, D-III
2. A-III, B-I, C-IV, D-II
3. A-I, B-II, C-III, D-IV
4. A-II, B-III, C-IV, D-I

- (1) 1
- (2) 2
- (3) 3
- (4) 4

1[Option ID=9469]  
2[Option ID=9470]  
3[Option ID=9471]  
4[Option ID=9472]

Sl. No.69  
QBID:128069

شاعر اور ان کی وابستگی کے لحاظ سے صحیح جوڑ کی نشاندہی کیجیے۔

.A	مجروح سلطان پوری	.I	علی گڑھ تحریک
.B	مختار صدیقی	.II	ترقی پسند ادبی تحریک
.C	عمیق حنفی	.III	جدیدیت
.D	خواجہ الطاف حسین حالی	.IV	حلقہ اربابِ ذوق

1. A-II, B-IV, C-III, D-I
2. A-IV, B-II, C-I, D-III
3. A-I, B-III, C-II, D-IV
4. A-III, B-I, C-IV, D-II

- (1) 1
- (2) 2
- (3) 3
- (4) 4

1[Option ID=9473]  
2[Option ID=9474]  
3[Option ID=9475]  
4[Option ID=9476]

Sl. No.70  
QBID:128070

نوعیت کے لحاظ سے کتاب / مضمون کے صحیح جوڑ کی نشاندہی کیجیے۔

.A	اس آباد خرابے میں	.I	سوانح حیات
.B	نام دیو مالی	.II	انشائیہ
.C	الفاروق	.III	خاکہ
.D	سائیکل کی سواری	.IV	خود نوشت سوانح

1. A-IV, B-II, C-I, D-III
2. A-III, B-IV, C-II, D-I
3. A-IV, B-III, C-I, D-II
4. A-IV, B-III, C-II, D-I

- (1) 1
- (2) 2
- (3) 3
- (4) 4

1[Option ID=9477]  
2[Option ID=9478]  
3[Option ID=9479]  
4[Option ID=9480]

Sl. No.71  
QBID:128071

شاعر اور دبستان کے اعتبار سے صحیح جوڑ کی نشاندہی کیجیے۔

.A	مومن	.I	دبستانِ عظیم آباد
.B	ناسخ	.II	دبستانِ رام پور
.C	راسخ	.III	دبستانِ دہلی
.D	امیر	.IV	دبستانِ لکھنؤ

1. A-III, B-II, C-I, D-IV
2. A-II, B-III, C-IV, D-I
3. A-III, B-IV, C-I, D-II
4. A-II, B-III, C-IV, D-I

- (1) 1
- (2) 2
- (3) 3
- (4) 4

1[Option ID=9481]  
2[Option ID=9482]  
3[Option ID=9483]  
4[Option ID=9484]

Sl. No.72  
QBID:128072

شاعروں کے نام اور تخلص کے اعتبار سے صحیح جواب کی نشاندہی کیجیے۔

.A	سراج الدین علی	.I	حاتم
.B	نجم الدین	.II	ناجی
.C	محمد شاکر	.III	أبرو
.D	ظہور الدین	.IV	خان آرزو

1. A-IV, B-III, C-II, D-I
2. A-III, B-II, C-IV, D-I
3. A-I, B-II, C-III, D-IV
4. A-IV, B-III, C-I, D-II

- (1) 1
- (2) 2
- (3) 3
- (4) 4

1[Option ID=9485]  
2[Option ID=9486]  
3[Option ID=9487]  
4[Option ID=9488]

Sl. No.73  
QBID:128073

مثنوی اور اُس کے کردار کی روشنی میں صحیح جوڑ کی نشاندہی کیجیے۔

.A	گلزارِ نسیم	.I	سمن بر
.B	قطبِ مشتری	.II	مسعود شاہ
.C	پھول بن	.III	محمودہ
.D	سحر البیان	.IV	مریخ خاں

1. A-I, B-II, C-III, D-IV
2. A-III, B-IV, C-I, D-II
3. A-IV, B-II, C-I, D-III
4. A-II, B-I, C-III, D-IV

- (1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

1[Option ID=9489]  
2[Option ID=9490]  
3[Option ID=9491]  
4[Option ID=9492]

Sl. No.74  
QBID:128074

شاعر اور مثنوی کے اعتبار سے صحیح جواب کی نشاندہی کیجیے۔

.A	مقیم	.I	یوسف زلیخا
.B	غواصی	.II	علی نامہ
.C	ملک خوشنود	.III	سیف الملوک و بدیع الجمال
.D	نصرتی	.IV	چندر بدن و مہیار

1. A-II, B-I, C-IV, D-III
2. A-IV, B-III, C-I, D-II
3. A-IV, B-I, C-II, D-III
4. A-III, B-II, C-I, D-IV

- (1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

1[Option ID=9493]  
2[Option ID=9494]  
3[Option ID=9495]  
4[Option ID=9496]

Sl. No.75  
QBID:128075



بولی اور اس کے علاقے کے صحیح جوڑ کی نشاندہی کیجیے۔

.A	لہندا	.I	جالون
.B	برج بھاشا	.II	فرخ آباد
.C	بندیلی	.III	مغربی پنجاب
.D	قنوجی	.IV	متھرا

1. A-III, B-II, C-I, D-IV
2. A-III, B-IV, C-I, D-II
3. A-IV, B-III, C-II, D-I
4. A-II, B-III, C-IV, D-I

- (1) 1
- (2) 2
- (3) 3
- (4) 4

1[Option ID=9497]  
2[Option ID=9498]  
3[Option ID=9499]  
4[Option ID=9500]

Sl. No.76  
QBID:128076

زمانی اعتبار سے نظم نگاروں کی صحیح ترتیب کی نشاندہی کیجیے۔  
A - شفیق فاطمہ شعری، اقبال، فیض، حالی  
B - حالی، اقبال، فیض، شفیق فاطمہ شعری  
C - اقبال، شفیق فاطمہ شعری، فیض، حالی  
D - فیض، اقبال، شفیق فاطمہ شعری، حالی

1. D
  2. A
  3. C
  4. B
- (1) 1
  - (2) 2
  - (3) 3
  - (4) 4

1[Option ID=9501]  
2[Option ID=9502]  
3[Option ID=9503]  
4[Option ID=9504]

Sl. No.77  
QBID:128077

صنفي اعتبار سے صحيح ترتيب كى نشاندهى كيجيے۔

- A - ٹيڑھى لكير، سوانگ، شارداء، شانتي  
B - امراؤجان ادا، ٹيڑھى لكير، شارداء، سوانگ  
C - ٹيڑھى لكير، شارداء، اداس نسليں، بستي  
D - دل كا چراغ، شارداء، شانتي، ديوار

1. A

2. B

3. D

4. C

- (1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

1[Option ID=9505]  
2[Option ID=9506]  
3[Option ID=9507]  
4[Option ID=9508]

Sl. No.78  
QBID:128078

زمانى اعتبار سے صحيح ترتيب كى نشاندهى كيجيے۔

- A - مير تقى مير، مرزا غالب، عرفان صديقى، فراق گورکھپورى  
B - مرزا غالب، مير تقى مير، فراق گورکھپورى، عرفان صديقى  
C - مير تقى مير، مرزا غالب، فراق گورکھپورى، عرفان صديقى  
D - فراق گورکھپورى، عرفان صديقى، مير تقى مير، مرزا غالب

1. B

2. C

3. A

4. D

- (1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

1[Option ID=9509]  
2[Option ID=9510]  
3[Option ID=9511]  
4[Option ID=9512]

Sl. No.79  
QBID:128079

زمانی اعتبار سے صحیح ترتیب کی نشاندہی کیجیے۔

- A - فضل علی فضلی، رجب علی بیگ سرور، محمد حسن، امتیاز علی تاج  
B - فضل علی فضلی، رجب علی بیگ سرور، امتیاز علی تاج، محمد حسن  
C - امتیاز علی تاج، رجب علی بیگ سرور، فضل علی فضلی، محمد حسن  
D - محمد حسن، رجب علی بیگ سرور، فضل علی فضلی، امتیاز علی تاج

1. D  
2. C  
3. B  
4. A  
(1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

1[Option ID=9513]  
2[Option ID=9514]  
3[Option ID=9515]  
4[Option ID=9516]

Sl. No.80  
QBID:128080

سال وفات کے اعتبار سے صحیح ترتیب کی نشاندہی کیجیے۔

- A - گیان چند جین، محی الدین قادری زور، مسعود حسین خاں، گوپی چند نارنگ  
B - محی الدین قادری زور، گیان چند جین، مسعود حسین خاں، گوپی چند نارنگ  
C - محی الدین قادری زور، مسعود حسین خاں، گیان چند جین، گوپی چند نارنگ  
D - مسعود حسین خاں، محی الدین قادری زور، گوپی چند نارنگ، گیان چند جین

1. A  
2. B  
3. C  
4. D  
(1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

1[Option ID=9517]  
2[Option ID=9518]  
3[Option ID=9519]  
4[Option ID=9520]

Sl. No.81  
QBID:128081

زمانہ آغاز کے اعتبار سے ادبی تحریک یا رجحان کی صحیح ترتیب کی نشاندہی کیجیے۔

- A - حلقہ اربابِ ذوق، رومانی تحریک، ترقی پسند تحریک، ما بعد جدیدیت  
B - ترقی پسند تحریک، رومانی تحریک، ما بعد جدیدیت، حلقہ اربابِ ذوق  
C - رومانی تحریک، ترقی پسند تحریک، حلقہ اربابِ ذوق، ما بعد جدیدیت  
D - رومانی تحریک، ترقی پسند تحریک، ما بعد جدیدیت، حلقہ اربابِ ذوق

1. A  
2. C  
3. B  
4. D  
(1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

1[Option ID=9521]  
2[Option ID=9522]  
3[Option ID=9523]  
4[Option ID=9524]

Sl. No.82  
QBID:128082

سنہ وفات کے اعتبار سے صحیح ترتیب کی نشاندہی کیجیے۔  
A - عصمت چغتائی، سعادت حسن منٹو، راجندر سنگھ بیدی، قرۃ العین حیدر  
B - سعادت حسن منٹو، عصمت چغتائی، قرۃ العین حیدر، راجندر سنگھ بیدی  
C - راجندر سنگھ بیدی، سعادت حسن منٹو، عصمت چغتائی، قرۃ العین حیدر  
D - سعادت حسن منٹو، راجندر سنگھ بیدی، عصمت چغتائی، قرۃ العین حیدر

1. B

2. C

3. A

4. D

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

1[Option ID=9525]  
2[Option ID=9526]  
3[Option ID=9527]  
4[Option ID=9528]

Sl. No.83  
QBID:128083

زمانی اعتبار سے شعرا کی صحیح ترتیب کی نشاندہی کیجیے۔  
A - شہریار، مومن، شاد عظیم آبادی، جگر مرادآبادی  
B - مومن، شاد عظیم آبادی، شہریار، جگر مرادآبادی  
C - مومن، شاد عظیم آبادی، جگر مرادآبادی، شہریار  
D - شاد عظیم آبادی، شہریار، جگر مرادآبادی، مومن

1. A

2. C

3. D

4. B

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

1[Option ID=9529]  
2[Option ID=9530]  
3[Option ID=9531]  
4[Option ID=9532]

Sl. No.84  
QBID:128084

سال پیدائش کے لحاظ سے صحیح ترتیب کی نشاندہی کیجیے۔

A - ملا وجہی، ولی، آبرو، میر

B - ولی، وجہی، میر، آبرو

C - وجہی، ولی، میر، آبرو

D - آبرو، وجہی، ولی، میر

1. C

2. D

3. A

4. B

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

1[Option ID=9533]

2[Option ID=9534]

3[Option ID=9535]

4[Option ID=9536]

Sl. No.85  
QBID:128085

زمانی اعتبار سے درج ذیل مثنوی نگاروں کی صحیح ترتیب کی نشاندہی کیجیے۔

A - نظامی بیدری، ملا وجہی، دیا شنکر نسیم، میر حسن

B - نظامی بیدری، ملا وجہی، میر حسن، دیا شنکر نسیم

C - میر حسن، دیا شنکر نسیم، ملا وجہی، نظامی بیدری

D - دیا شنکر نسیم، میر حسن، نظامی بیدری، ملا وجہی

1. D

2. C

3. B

4. A

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

1[Option ID=9537]

2[Option ID=9538]

3[Option ID=9539]

4[Option ID=9540]

Sl. No.86  
QBID:128086

ذیل میں دو بیانات دیے گئے ہیں ، ایک میں دعویٰ کیا گیا ہے اور دوسرے میں دلیل دی گئی ہے۔ دونوں کو غور سے پڑھنے کے بعد نیچے دیے ہوئے جوابات میں سے صحیح جواب کی نشاندہی کیجیے۔

دعویٰ: 'اکبر کے دربار کا مشہور شاعر عبد الرحیم خان خاناں برج بھاشا کا مشہور شاعر گزرا ہے۔'  
دلیل: اسی لیے برج بھاشا اہم زبان بن گئی تھی۔

1. دعویٰ اور دلیل دونوں غلط ہیں۔
2. دعویٰ غلط ہے مگر دلیل صحیح ہے۔
3. دعویٰ اور دلیل دونوں صحیح ہیں۔
4. دعویٰ صحیح ہے مگر دلیل غلط ہے۔

- (1) 1
- (2) 2
- (3) 3
- (4) 4

1[Option ID=9541]  
2[Option ID=9542]  
3[Option ID=9543]  
4[Option ID=9544]

Sl. No.87  
QBID:128087

ذیل میں دو بیانات دیے گئے ہیں ، ایک میں دعویٰ کیا گیا ہے اور دوسرے میں دلیل دی گئی ہے۔ دونوں کو غور سے پڑھنے کے بعد نیچے دیے ہوئے جوابات میں سے صحیح جواب کی نشاندہی کیجیے۔

دعویٰ: 'عملی و ادبی سطح پر سر سید ایک عہد ساز شخصیت کے مالک ہیں۔'  
دلیل: چون کہ انہوں نے خیال انگیز مضامین لکھے۔

1. دعویٰ اور دلیل دونوں صحیح ہیں۔
2. دعویٰ اور دلیل دونوں غلط ہیں۔
3. دعویٰ صحیح ہے مگر دلیل غلط ہے۔
4. دعویٰ غلط ہے مگر دلیل صحیح ہے۔

- (1) 1
- (2) 2
- (3) 3
- (4) 4

1[Option ID=9545]  
2[Option ID=9546]  
3[Option ID=9547]  
4[Option ID=9548]

Sl. No.88  
QBID:128088

ذیل میں دو بیانات دیے گئے ہیں ، ایک میں دعویٰ کیا گیا ہے اور دوسرے میں دلیل دی گئی ہے۔ دونوں کو غور سے پڑھنے کے بعد نیچے دیے ہوئے جوابات میں سے صحیح جواب کی نشاندہی کیجیے۔

دعویٰ: "سیف الملوک و بدیع الجمال" حسن شوقی کی مشہور مثنوی ہے۔  
دلیل: حسن شوقی قطب شاہی عہد کا اہم شاعر تھا۔

1. دعویٰ غلط ہے اور دلیل بھی غلط ہے۔
2. دعویٰ صحیح ہے اور دلیل بھی صحیح ہے۔
3. دعویٰ صحیح ہے اور دلیل غلط ہے۔
4. دعویٰ غلط ہے اور دلیل صحیح ہے۔

- (1) 1
- (2) 2
- (3) 3
- (4) 4

1[Option ID=9549]  
2[Option ID=9550]  
3[Option ID=9551]  
4[Option ID=9552]

Sl. No.89  
QBID:128089

ذیل میں دو بیانات دیے گئے ہیں ، ایک میں دعویٰ کیا گیا ہے اور دوسرے میں دلیل دی گئی ہے۔ دونوں کو غور سے پڑھنے کے بعد نیچے دیے ہوئے جوابات میں سے صحیح جواب کی نشاندہی کیجیے۔

دعویٰ: "باغ و بہار" کی مقبولیت کا بہت بڑا راز اُس کی فصاحت اور سلاست میں ہے۔  
دلیل: اس کتاب کا شمار اُردو کی اہم داستانوں میں ہوتا ہے۔

1. دعویٰ غلط ہے اور دلیل بھی غلط ہے۔
2. دعویٰ صحیح ہے اور دلیل بھی صحیح ہے۔
3. دعویٰ صحیح ہے اور دلیل غلط ہے۔
4. دعویٰ غلط ہے اور دلیل صحیح ہے۔

- (1) 1
- (2) 2
- (3) 3
- (4) 4

1[Option ID=9553]  
2[Option ID=9554]  
3[Option ID=9555]  
4[Option ID=9556]

Sl. No.90  
QBID:128090

ذیل میں دو بیانات دیے گئے ہیں ، ایک میں دعویٰ کیا گیا ہے اور دوسرے میں دلیل دی گئی ہے۔ دونوں کو غور سے پڑھنے کے بعد نیچے دیے ہوئے جوابات میں سے صحیح جواب کی نشاندہی کیجیے۔

دعویٰ : 'مرزا رسوا کا شاہکار ناول "امراؤ جان ادا" ہے۔'  
دلیل : اس ناول کی شہرت صرف اس کے کردار امراؤ جان ادا کی شاعری کی وجہ سے ہوئی۔

1. دعویٰ غلط ہے اور دلیل صحیح ہے۔
2. دعویٰ غلط ہے اور دلیل بھی غلط ہے۔
3. دعویٰ صحیح ہے اور دلیل بھی صحیح ہے۔
4. دعویٰ صحیح ہے اور دلیل غلط ہے۔

- (1) 1
- (2) 2
- (3) 3
- (4) 4

1[Option ID=9557]  
2[Option ID=9558]  
3[Option ID=9559]  
4[Option ID=9560]

Sl. No.91  
QBID:128091

سوال کا جواب ذیل میں دیے گئے اشعار کی روشنی میں دیجیے۔

جاگی مرغِ سحر کے گل سے	اٹھی نکہت سی فرش گل سے
منہ دھونے جو آنکھِ مَلتی آئی	پُر آب وہ حوضِ چشمِ پائی
دیکھا تو وہ گل ہوا ہوا ہے	کچھ اور ہی گل کھلا ہوا ہے
گھبرائی کہ ہیں کدھر گیا گل	جھنجھلائی کہ کون دے گیا جُل
تھرائیں خواصیں صورتِ بید	ایک ایک سے پوچھنے لگی بھید
نرگس نے نگاہ بازیاں کیں	سوسن نے زباں درازیاں کیں
پتہ بھی پتے کو جب نہ پایا	کہنے لگیں کیا ہوا خدایا
شبنم کے سوا چرانے والا	تھا اوپری کون آنے والا
لرزاں تھی زمیں یہ دیکھ کہرام	تھی سبزے سے راست مو بر اندام
جو نخل تھا سوچ میں کھڑا تھا	جو برگ تھا ہاتھ مل رہا تھا

مذکورہ بالا اقتباس کے پہلے شعر میں مرغِ سحر کے گل سے کس کے جاگنے کا ذکر ہے ؟

1. حسن آرا
2. بکاؤلی
3. رانی چتراوت
4. روح افزا پری

- (1) 1
- (2) 2
- (3) 3
- (4) 4

1[Option ID=9561]  
2[Option ID=9562]  
3[Option ID=9563]  
4[Option ID=9564]



سوال کا جواب ذیل میں دیے گئے اشعار کی روشنی میں دیجیے۔

جاگی مرغِ سحر کے گل سے	اتھی نکہت سی فرشِ گل سے
منہ دھونے جو آنکھِ مَلتی آئی	پُر آب وہ حوضِ چشمِ پائی
دیکھا تو وہ گل ہوا ہوا ہے	کچھ اور ہی گل کھلا ہوا ہے
گہرائی کہ ہیں کدھر گیا گل	جہنجھلائی کہ کون دے گیا جل
تھرائیں خواصی صورتِ بید	ایک ایک سے پوچھنے لگی بھید
نرگس نے نگاہ بازیاں کیں	سوسن نے زباں درازیاں کیں
پتّا بھی پتے کو جب نہ پایا	کہنے لگیں کیا ہوا خدایا
شبنم کے سوا چرانے والا	تھا اوپری کون آنے والا
لرزاں تھی زمیں یہ دیکھ کہرام	تھی سبزے سے راست مو بر اندام
جو نخل تھا سوچ میں کھڑا تھا	جو برگ تھا ہاتھ مل رہا تھا

اس اقتباس کے تیسرے شعر میں کون سی صنعت لائی گئی ہے ؟

1. براعت استہلال

2. واصل الشفتین

3. واسع الشفتین

4. حشو ملیح

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

1[Option ID=9565]  
2[Option ID=9566]  
3[Option ID=9567]  
4[Option ID=9568]

سوال کا جواب ذیل میں دیے گئے اشعار کی روشنی میں دیجیے۔

جاگی مرغِ سحر کے گل سے	اتھی نکہت سی فرشِ گل سے
منہ دھونے جو آنکھِ مَلتی آئی	پُر آب وہ حوضِ چشمِ پائی
دیکھا تو وہ گل ہوا ہوا ہے	کچھ اور ہی گل کھلا ہوا ہے
گہرائی کہ ہیں کدھر گیا گل	جہنجھلائی کہ کون دے گیا جل
تھرائیں خواصی صورتِ بید	ایک ایک سے پوچھنے لگی بھید
نرگس نے نگاہ بازیاں کیں	سوسن نے زباں درازیاں کیں
پتّا بھی پتے کو جب نہ پایا	کہنے لگیں کیا ہوا خدایا
شبنم کے سوا چرانے والا	تھا اوپری کون آنے والا
لرزاں تھی زمیں یہ دیکھ کہرام	تھی سبزے سے راست مو بر اندام
جو نخل تھا سوچ میں کھڑا تھا	جو برگ تھا ہاتھ مل رہا تھا

مندرجہ بالا اقتباس میں کون سے اشعار محاورے کے استعمال سے اور خوبصورت ہو گئے ہیں؟

1. 5 اور 1

2. 8 اور 1

3. 8 اور 5 ، 1

4. 6 اور 4 ، 3

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

1[Option ID=9569]

2[Option ID=9570]

3[Option ID=9571]

4[Option ID=9572]

Sl. No.94

QBID:128094

سوال کا جواب ذیل میں دیے گئے اشعار کی روشنی میں دیجیے۔

جاگی مرغِ سحر کے گل سے	اٹھی نکہت سی فرش گل سے
منہ دھونے جو آنکھ ملتی آئی	پُر آب وہ حوضِ چشم پائی
دیکھا تو وہ گل ہوا ہوا ہے	کچھ اور ہی گل کھلا ہوا ہے
گھبرائی کہ ہیں کدھر گیا گل	جھنجھلائی کہ کون دے گیا جل
تھرائیں خواصیں صورتِ بید	ایک ایک سے پوچھنے لگی بھید
نرگس نے نگاہ بازیاں کیں	سوسن نے زباں درازیاں کیں
پتّا بھی پتے کو جب نہ پایا	کہنے لگیں کیا ہوا خدایا
شبنم کے سوا چرانے والا	تھا اوپری کون آنے والا
لرزاں تھی زمیں یہ دیکھ کہرام	تھی سبزے سے راست مو بر اندام
جو نخل تھا سوچ میں کھڑا تھا	جو برگ تھا ہاتھ مل رہا تھا

اس اقتباس کے نویں (9) شعر میں " تھی سبزے سے راست مو بر اندام" کا کیا مفہوم ہے؟

1. زمین پر سبزے لہلہا رہے تھے۔

2. سبزے کی کثرت سے زمین ڈھک گئی تھی۔

3. زمین بالکل نرم ہو گئی تھی۔

4. خوف کی وجہ سے رونگٹے کھڑے ہو گئے تھے۔

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

1[Option ID=9573]

2[Option ID=9574]

3[Option ID=9575]

4[Option ID=9576]

Sl. No.95

QBID:128095

سوال کا جواب ذیل میں دیے گئے اشعار کی روشنی میں دیجیے۔

جاگی مرغِ سحر کے گل سے	اٹھی نکبت سی فرشِ گل سے
منہ دھونے جو آنکھ ملتی آئی	پُر آب وہ حوضِ چشم پائی
دیکھا تو وہ گل ہوا ہوا ہے	کچھ اور ہی گل کھلا ہوا ہے
گھبرائی کہ ہیں کدھر گیا گل	جھنجھلائی کہ کون دے گیا جل
تھرائیں خواصی صورتِ بید	ایک ایک سے پوچھنے لگی بھید
نرگس نے نگاہ بازیاں کیں	سوسن نے زباں درازیاں کیں
پتّا بھی پتے کو جب نہ پایا	کہنے لگیں کیا ہوا خدایا
شبنم کے سوا چرانے والا	تھا اوپری کون آنے والا
لرزاں تھی زمیں یہ دیکھ کہرام	تھی سبزے سے راست مو بر اندام
جو نخل تھا سوچ میں کھڑا تھا	جو برگ تھا ہاتھ مل رہا تھا

زمین جس کہرام کو دیکھ کر لرزاں تھی، وہ کہرام کیوں برپا تھا؟

1. محل کے اندر تک سرنگ کھودنے کی وجہ سے
2. چور کے داخل ہونے کی وجہ سے
3. انگوٹھی بدل لینے کی وجہ سے
4. پھول چوری ہونے کی وجہ سے

- (1) 1
- (2) 2
- (3) 3
- (4) 4

1[Option ID=9577]  
2[Option ID=9578]  
3[Option ID=9579]  
4[Option ID=9580]

Sl. No.96  
QBID:128096

سوال کا جواب ذیل میں دیے گئے اقتباس کی روشنی میں دیجیے۔

"ملکہ نے آداب بجا لا کر التماس کیا کہ یہ لونڈی وہی گنہگار ہے، جو غضبِ سلطانی کے باعث، اس جنگل میں پہنچی۔ اور یہ سب تماشے خدا کے ہیں جو آپ دیکھتے ہیں۔ یہ سنتے ہی پادشاہ کے لہو نے جوش مارا، اُٹھ کر محبت سے گلے لگا لیا، اور ہاتھ پکڑ کے، اپنے تخت کے پاس کرسی بچھوا کر، حکم بیٹھنے کا کیا۔ لیکن پادشاہ حیران اور متعجب بیٹھے تھے، فرمایا کہ پادشاہ بیگم کو کہو کہ پادشاہ زادیوں کو اپنے ساتھ لے کر جلد آویں۔ جب وہ آئیں، ما، بہنوں نے پہچانا اور گلے مل کر روئیں اور شکر کیا۔ ملکہ نے اپنی والدہ اور چھہوں ہمشیروں کے رُو بہ رُو اتنا کچھ نقد اور جواہر رکھا کہ خزانہ تمام عالم کا اس کے پا سنگ میں نہ چڑھے۔ پھر پادشاہ نے سب کو ساتھ بٹھا کر، خاصہ نوش جان فرمایا۔"

مذکورہ بالا اقتباس میں ملکہ کس کی خدمت میں آداب بجا لائی؟

1. بادشاہ کی خدمت میں
2. ماں کی خدمت میں
3. ہمشیرہ کی خدمت میں
4. بھائی کی خدمت میں

- (1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

1[Option ID=9581]

2[Option ID=9582]

3[Option ID=9583]

4[Option ID=9584]

Sl. No.97

QBID:128097

سوال کا جواب ذیل میں دیے گئے اقتباس کی روشنی میں دیجیے۔

"ملکہ نے آداب بجا لاکر التماس کیا کہ یہ لونڈی وہی گنہگار ہے، جو غضب سلطانی کے باعث، اس جنگل میں پہنچی۔ اور یہ سب تماشے خدا کے ہیں جو آپ دیکھتے ہیں۔ یہ سنتے ہی پادشاہ کے لہو نے جوش مارا، اُٹھ کر محبت سے گلے لگا لیا، اور ہاتھ پکڑ کے، اپنے تخت کے پاس کرسی بچھوا کر، حکم بیٹھنے کا کیا۔ لیکن پادشاہ حیران اور متعجب بیٹھے تھے، فرمایا کہ پادشاہ بیگم کو کہو کہ پادشاہ زادیوں کو اپنے ساتھ لے کر جلد آویں۔ جب وہ آئیں، ماہ بنوں نے پہچانا اور گلے مل کر روئیں اور شکر کیا۔ ملکہ نے اپنی والدہ اور چھہوں ہمشیروں کے رُو بہ رُو اتنا کچھ نقد اور جواہر رکھا کہ خزانہ تمام عالم کا اس کے پا سنگ میں نہ چڑھے۔ پھر پادشاہ نے سب کو ساتھ بٹھا کر، خاصہ نوش جان فرمایا۔"

مذکورہ بالا اقتباس میں "وہی گنہگار" سے کیا مراد ہے؟

1. ملکہ بہ ذات خود

2. بادشاہ کی بڑی بیٹی

3. بادشاہ کی بیگم

4. مہمان خاتون

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

1[Option ID=9585]

2[Option ID=9586]

3[Option ID=9587]

4[Option ID=9588]

Sl. No.98

QBID:128098

سوال کا جواب ذیل میں دیے گئے اقتباس کی روشنی میں دیجیے۔

"ملکہ نے آداب بجا لاکر التماس کیا کہ یہ لونڈی وہی گنہگار ہے، جو غضب سلطانی کے باعث، اس جنگل میں پہنچی۔ اور یہ سب تماشے خدا کے ہیں جو آپ دیکھتے ہیں۔ یہ سنتے ہی پادشاہ کے لہو نے جوش مارا، اُٹھ کر محبت سے گلے لگا لیا، اور ہاتھ پکڑ کے، اپنے تخت کے پاس کرسی بچھوا کر، حکم بیٹھنے کا کیا۔ لیکن پادشاہ حیران اور متعجب بیٹھے تھے، فرمایا کہ پادشاہ بیگم کو کہو کہ پادشاہ زادیوں کو اپنے ساتھ لے کر جلد آویں۔ جب وہ آئیں، ماہ بنوں نے پہچانا اور گلے مل کر روئیں اور شکر کیا۔ ملکہ نے اپنی والدہ اور چھہوں ہمشیروں کے رُو بہ رُو اتنا کچھ نقد اور جواہر رکھا کہ خزانہ تمام عالم کا اس کے پا سنگ میں نہ چڑھے۔ پھر پادشاہ نے سب کو ساتھ بٹھا کر، خاصہ نوش جان فرمایا۔"

بادشاہ نے کسے اپنے تخت کے پاس کرسی بچھوا کر بیٹھنے کا حکم دیا؟

1. اپنی بیگم کو
2. "ملکہ" کو
3. لونڈی کو
4. درباریوں کو

- (1) 1
- (2) 2
- (3) 3
- (4) 4

1[Option ID=9589]  
2[Option ID=9590]  
3[Option ID=9591]  
4[Option ID=9592]

Sl. No.99  
QBID:128099

سوال کا جواب ذیل میں دیے گئے اقتباس کی روشنی میں دیجیے۔

"ملکہ نے آداب بجا لا کر التماس کیا کہ یہ لونڈی وہی گنہگار ہے، جو غضب سلطانی کے باعث، اس جنگل میں پہنچی۔ اور یہ سب تماشے خدا کے ہیں جو آپ دیکھتے ہیں۔ یہ سنتے ہی پادشاہ کے لہو نے جوش مارا، اُٹھ کر محبت سے گلے لگا لیا، اور ہاتھ پکڑ کر، اپنے تخت کے پاس کرسی بچھوا کر، حکم بیٹھنے کا کیا۔ لیکن پادشاہ حیران اور متعجب بیٹھے تھے، فرمایا کہ پادشاہ بیگم کو کہو کہ پادشاہ زادیوں کو اپنے ساتھ لے کر جلد آویں۔ جب وہ آئیں، ما، بہنوں نے پہچانا اور گلے مل کر روئیں اور شکر کیا۔ ملکہ نے اپنی والدہ اور چھہوں ہمشیروں کے رُو بہ رُو اتنا کچھ نقد اور جواہر رکھا کہ خزانہ تمام عالم کا اس کے پا سنگ میں نہ چڑھے۔ پھر پادشاہ نے سب کو ساتھ بٹھا کر، خاصہ نوش جان فرمایا۔"

مذکورہ بالا اقتباس میں "پادشاہ بیگم" کون ہے؟

1. بادشاہ کی منہ بولی بیٹی
2. بادشاہ کی بڑی بہن
3. بادشاہ کی بیگم
4. بادشاہ کی ماں

- (1) 1
- (2) 2
- (3) 3
- (4) 4

1[Option ID=9593]  
2[Option ID=9594]  
3[Option ID=9595]  
4[Option ID=9596]

Sl. No.100  
QBID:128100

سوال کا جواب ذیل میں دیے گئے اقتباس کی روشنی میں دیجیے۔

"ملکہ نے آداب بجا لاکر التماس کیا کہ یہ لونڈی وہی گنہگار ہے، جو غضب سلطانی کے باعث، اس جنگل میں پہنچی۔ اور یہ سب تماشے خدا کے ہیں جو آپ دیکھتے ہیں۔ یہ سنتے ہی پادشاہ کے لہو نے جوش مارا، اٹھ کر محبت سے گلے لگا لیا، اور ہاتھ پکڑ کے، اپنے تخت کے پاس کرسی بچھوا کر، حکم بیٹھنے کا کیا۔ لیکن پادشاہ حیران اور متعجب بیٹھے تھے، فرمایا کہ پادشاہ بیگم کو کہو کہ پادشاہ زادیوں کو اپنے ساتھ لے کر جلد آویں۔ جب وہ آئیں، ما، بہنوں نے پہچانا اور گلے مل کر روئیں اور شکر کیا۔ ملکہ نے اپنی والدہ اور چھبوں ہمشیروں کے رُو بہ رُو اتنا کچھ نقد اور جواہر رکھا کہ خزانہ تمام عالم کا اس کے پا سنگ میں نہ چڑھے۔ پھر پادشاہ نے سب کو ساتھ بٹھا کر، خاصہ نوش جان فرمایا۔"

مذکورہ بالا اقتباس میں "خاصہ" کا کیا مفہوم ہے؟

1. والدین کے لیے تیار کیا ہوا کھانا

2. رات کا بچا ہوا سالن

3. درویشوں کا مرغوب کھانا

4. بادشاہ یا امرا کا کھانا

- (1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

1[Option ID=9597]  
2[Option ID=9598]  
3[Option ID=9599]  
4[Option ID=9600]

Sl. No.101  
QBID:5201001

The following table shows (i) the percentage (%) distribution of number of Maruti Cars sold in six cities A-F and (ii) the proportion of three models P, Q and R among those cars sold. Total number of Maruti Cars sold in these cities is 90,000. Based on the data in the table, answer the question :

City-wise Distribution of Sold Cars

City	% Distribution of Sold Cars	Proportion of Car Models Sold		
		P	Q	R
A	14.30%	7	7	4
B	16.20%	2	5	2
C	18.40%	3	3	4
D	16.80%	4	3	2
E	12.60%	2	2	1
F	21.70%	3	2	5

निम्न तालिका में छह शहरों A-F में मारुति कारों की संख्या का (i) प्रतिशत (%) वितरण और (ii) इन बेची गई कारों में तीन माडल P, Q और R का अनुपात दर्शाया गया है। इन शहरों में बेची गई कारों की कुल संख्या 90,000 है। तालिका के आंकड़ों के आधार पर प्रश्न का उत्तर दीजिए।

शहर	बेची गई कारों का वितरण (%)	बेचे गए मॉडलों का अनुपात		
		P	Q	R
A	14.30%	7	7	4
B	16.20%	2	5	2
C	18.40%	3	3	4
D	16.80%	4	3	2
E	12.60%	2	2	1
F	21.70%	3	2	5

What is the number of Model-Q cars sold in all cities together?

1. 31255  
2. 31355  
3. 31455  
4. 31555

- (1) 1  
 (2) 2  
 (3) 3  
 (4) 4

सभी शहरों में कुल मिलाकर मॉडल Q की बेची गई कारों की संख्या क्या है ?

1. 31255  
 2. 31355  
 3. 31455  
 4. 31555

- (1) 1  
 (2) 2  
 (3) 3  
 (4) 4

1[Option ID=13201]  
 2[Option ID=13202]  
 3[Option ID=13203]  
 4[Option ID=13204]

Sl. No.102

QBID:5201002

The following table shows (i) the percentage (%) distribution of number of Maruti Cars sold in six cities A-F and (ii) the proportion of three models P, Q and R among those cars sold. Total number of Maruti Cars sold in these cities is 90,000. Based on the data in the table, answer the question :

City-wise Distribution of Sold Cars

City	% Distribution of Sold Cars	Proportion of Car Models Sold		
		P	Q	R
A	14.30%	7	7	4
B	16.20%	2	5	2
C	18.40%	3	3	4
D	16.80%	4	3	2
E	12.60%	2	2	1
F	21.70%	3	2	5

निम्न तालिका में छह शहरों A-F में मारुति कारों की संख्या का (i) प्रतिशत (%) वितरण और (ii) इन बेची गई कारों में तीन मॉडल P, Q और R का अनुपात दर्शाया गया है। इन शहरों में बेची गई कारों की कुल संख्या 90,000 है। तालिका के आंकड़ों के आधार पर प्रश्न का उत्तर दीजिए।

शहर	बेची गई कारों का वितरण (%)	बेचे गए मॉडलों का अनुपात		
		P	Q	R
A	14.30%	7	7	4
B	16.20%	2	5	2
C	18.40%	3	3	4
D	16.80%	4	3	2
E	12.60%	2	2	1
F	21.70%	3	2	5

What is the difference between Model-P cars sold in city-D and city E ?

1. 2184  
 2. 2204  
 3. 2294  
 4. 2244

- (1) 1  
 (2) 2  
 (3) 3  
 (4) 4

शहर D और शहर E बिकी मॉडल P कारों के बीच का अंतर क्या है ?

1. 2184  
 2. 2204  
 3. 2294  
 4. 2244

- (1) 1  
 (2) 2  
 (3) 3  
 (4) 4

- 1[Option ID=13205]  
2[Option ID=13206]  
3[Option ID=13207]  
4[Option ID=13208]

Sl. No.103  
QBID:5201003

The following table shows (i) the percentage (%) distribution of number of Maruti Cars sold in six cities A-F and (ii) the proportion of three models P, Q and R among those cars sold. Total number of Maruti Cars sold in these cities is 90,000. Based on the data in the table, answer the question :

City-wise Distribution of Sold Cars

City	% Distribution of Sold Cars	Proportion of Car Models Sold		
		P	Q	R
A	14.30%	7	7	4
B	16.20%	2	5	2
C	18.40%	3	3	4
D	16.80%	4	3	2
E	12.60%	2	2	1
F	21.70%	3	2	5

निम्न तालिका में छह शहरों A-F में मारुति कारों की संख्या का (i) प्रतिशत (%) वितरण और (ii) इन बेची गई कारों में तीन मॉडल P, Q और R का अनुपात दर्शाया गया है। इन शहरों में बेची गई कारों की कुल संख्या 90,000 है। तालिका के आंकड़ों के आधार पर प्रश्न का उत्तर दीजिए।

शहर	बेची गई कारों का वितरण (%)	बेचे गए मॉडलों का अनुपात		
		P	Q	R
A	14.30%	7	7	4
B	16.20%	2	5	2
C	18.40%	3	3	4
D	16.80%	4	3	2
E	12.60%	2	2	1
F	21.70%	3	2	5

The number of Model-P cars sold in City D is approximately \_\_\_\_\_ % of the number of Model-R cars sold in City A

1. 145  
2. 185  
3. 83  
4. 235

- (1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

शहर D में बिकी मॉडल P कारों की संख्या शहर A में बिकी मॉडल R कारों की संख्या का लगभग कितने प्रतिशत (%) है ?

1. 145  
2. 185  
3. 83  
4. 235

- (1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

- 1[Option ID=13209]  
2[Option ID=13210]  
3[Option ID=13211]  
4[Option ID=13212]

Sl. No.104  
QBID:5201004



The following table shows (i) the percentage (%) distribution of number of Maruti Cars sold in six cities A-F and (ii) the proportion of three models P, Q and R among those cars sold. Total number of Maruti Cars sold in these cities is 90,000. Based on the data in the table, answer the question :

City-wise Distribution of Sold Cars

City	% Distribution of Sold Cars	Proportion of Car Models Sold		
		P	Q	R
A	14.30%	7	7	4
B	16.20%	2	5	2
C	18.40%	3	3	4
D	16.80%	4	3	2
E	12.60%	2	2	1
F	21.70%	3	2	5

निम्न तालिका में छह शहरों A-F में मारुति कारों की संख्या का (i) प्रतिशत (%) वितरण और (ii) इन बेची गई कारों में तीन मॉडल P, Q और R का अनुपात दर्शाया गया है। इन शहरों में बेची गई कारों की कुल संख्या 90,000 है। तालिका के आंकड़ों के आधार पर प्रश्न का उत्तर दीजिए।

शहर	बेची गई कारों का वितरण (%)	बेचे गए मॉडलों का अनुपात		
		P	Q	R
A	14.30%	7	7	4
B	16.20%	2	5	2
C	18.40%	3	3	4
D	16.80%	4	3	2
E	12.60%	2	2	1
F	21.70%	3	2	5

Number of cars sold in City F is approximately \_\_\_\_\_% more than the number of cars sold in City B

1. 13
2. 34
3. 21
4. 27.5

- (1) 1
- (2) 2
- (3) 3
- (4) 4

शहर F में बिकी कारों की संख्या शहर B में बेची गई कारों की संख्या से लगभग कितने प्रतिशत (%) अधिक है ?

1. 13
2. 34
3. 21
4. 27.5

- (1) 1
- (2) 2
- (3) 3
- (4) 4

1[Option ID=13213]  
2[Option ID=13214]  
3[Option ID=13215]  
4[Option ID=13216]

Sl. No.105  
QBID:5201005

The following table shows (i) the percentage (%) distribution of number of Maruti Cars sold in six cities A-F and (ii) the proportion of three models P, Q and R among those cars sold. Total number of Maruti Cars sold in these cities is 90,000. Based on the data in the table, answer the question :

City-wise Distribution of Sold Cars

City	% Distribution of Sold Cars	Proportion of Car Models Sold		
		P	Q	R
A	14.30%	7	7	4
B	16.20%	2	5	2
C	18.40%	3	3	4
D	16.80%	4	3	2
E	12.60%	2	2	1
F	21.70%	3	2	5

निम्न तालिका में छह शहरों A-F में मारुति कारों की संख्या का (i) प्रतिशत (%) वितरण और (ii) इन बेची गई कारों में तीन मॉडल P, Q और R का अनुपात दर्शाया गया है। इन शहरों में बेची गई कारों की कुल संख्या 90,000 है। तालिका के आंकड़ों के आधार पर प्रश्न का उत्तर दीजिए।

शहर	बेची गई कारों का वितरण (%)	बेचे गए मॉडलों का अनुपात		
		P	Q	R
A	14.30%	7	7	4
B	16.20%	2	5	2
C	18.40%	3	3	4
D	16.80%	4	3	2
E	12.60%	2	2	1
F	21.70%	3	2	5

What is the ratio of the number of cars sold in City C to the number of Model-Q cars sold in City D?

1. 19:5
2. 27:8
3. 23:7
4. 33:10

- (1) 1
- (2) 2
- (3) 3
- (4) 4

शहर C में बेची गई कारों की संख्या और शहर D में मॉडल Q की बिकी कारों की संख्या के बीच का अनुपात क्या है ?

1. 19:5
2. 27:8
3. 23:7
4. 33:10

- (1) 1
- (2) 2
- (3) 3
- (4) 4

1[Option ID=13217]  
2[Option ID=13218]  
3[Option ID=13219]  
4[Option ID=13220]

Sl. No.106  
QBID:5201006

Which of the following techniques is recommended for approaching and disciplining a student who may be prone to explosive behaviour?

1. Move swiftly and get as close to the misbehaving student as possible.
2. Ensure that there are several witnesses to the confrontation.
3. Be respectful, brief but assertive.
4. Use a loud voice to establish power.

- (1) 1
- (2) 2
- (3) 3
- (4) 4

विस्फोटी व्यवहार के प्रवृत्त विद्यार्थी के समीप जाने और उसे अनुशासित करने के लिए निम्न में से किस प्रविधि की अनुशंसा की जाती है ?

1. तत्काल अभद्र व्यवहार करने वाले विद्यार्थी के यथा संभव निकट हो जाएं ।
2. यह सुनिश्चित करें कि सामना होने के समय अनेक साक्षी हों ।
3. सम्मानपूर्वक, संक्षेप में परन्तु दृढतापूर्वक बात करें ।
4. शक्ति स्थापित करने के लिए ऊंची आवाज का प्रयोग करें ।

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

1[Option ID=13221]

2[Option ID=13222]

3[Option ID=13223]

4[Option ID=13224]

Sl. No.107

QBID:5201007

Ishita had been practicing her multiplication tables for weeks before her yearly test. She knew all her facts completely. This type of knowledge that Ishita now has attained does not require attention and concentration. This process is known as which one of the following ?

1. Flashbulb memory
2. Schema
3. Automaticity
4. Procedural memory

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

इशिता अपनी वार्षिक परीक्षा से पहले हफ्तों से पहाड़ी का अभ्यास कर रही थी । वह सारे तथ्यों को पूरी तरह से जानती थी । इशिता ने अब जिस प्रकार का ज्ञान प्राप्त किया है उसमें ध्यान देने और केन्द्रित करने की आवश्यकता नहीं होती है । इस प्रक्रिया को निम्न में से किस रूप में जाना जाता है ?

1. कौंध-बल्ब स्मृति
2. स्कीमा
3. स्वचलीकरण
4. प्रक्रियात्मक स्मृति

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

1[Option ID=13225]

2[Option ID=13226]

3[Option ID=13227]

4[Option ID=13228]

Sl. No.108

QBID:5201008

Match List I with List II :

LIST I (MOOCs Four Quadrant approach)		LIST II (Component)	
A.	Quadrant - I	I.	e-content
B.	Quadrant - II	II.	Self-assessment
C.	Quadrant - III	III.	e-tutorial
D.	Quadrant - IV	IV.	Web Resources

Choose the correct answer from the options given below :

1. A-III, B-IV, C-I, D-II
2. A-IV, B-I, C-III, D-II
3. A-III, B-I, C-IV, D-II
4. A-IV, B-II, C-III, D-I

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

सूची I का सूची II से मिलान कीजिए

सूची I (मुक्स के चार पाद अधिगम)		सूची II (घटक)	
A.	पाद I	I.	ई-अंतर्वस्तु
B.	पाद II	II.	स्व-मूल्यांकन
C.	पाद III	III.	ई-ट्यूटोरियल
D.	पाद IV	IV.	वेब संसाधन

निम्नलिखित विकल्पों में से सही उत्तर का चयन कीजिए :

1. A-III, B-IV, C-I, D-II
2. A-IV, B-I, C-III, D-II
3. A-III, B-I, C-IV, D-II
4. A-IV, B-II, C-III, D-I

- (1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

1[Option ID=13229]  
2[Option ID=13230]  
3[Option ID=13231]  
4[Option ID=13232]

Sl. No.109

QBID:5201009

Match List I with List II

LIST I (Behavioural Models)		LIST II (Developers / Redevelopers)	
A.	Mastery learning	I.	Carl Smith/Mary Smith
B.	Simulation	II.	Benjamin Bloom/James Black
C.	Social learning	III.	B.F. Skinner
D.	Programmed schedule (task performance reinforcement)	IV.	Albert Bandura/Carl Thoresen/Wes Becker

Choose the correct answer from the options given below:

1. A-IV, B-I, C-II, D-III
2. A-II, B-I, C-IV, D-III
3. A-II, B-IV, C-I, D-III
4. A-IV, B-I, C-III, D-II

- (1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

सूची I का सूची II से मिलान कीजिए

सूची I (व्यवहारात्मक मॉडल्स)		सूची II (विकासकर्ता/पुनर्विकासकर्ता)	
A.	प्रवीणता अधिगम	I.	कार्ल स्मिथ/मेरी स्मिथ
B.	अनुरूपण	II.	बेंजामिन ब्लूम/जेम्स ब्लाक
C.	सामाजिक अधिगम	III.	बी. एफ. स्किनर
D.	नियत कार्यक्रम अनुसूची (कार्य निष्पादन पुनर्दोढ़ीकरण)	IV.	अल्बर्ट बंदूरा/कार्ल थोरेसेन/वेस बेकर

निम्नलिखित विकल्पों में से सही उत्तर का चयन कीजिए :

1. A-IV, B-I, C-II, D-III
2. A-II, B-I, C-IV, D-III
3. A-II, B-IV, C-I, D-III
4. A-IV, B-I, C-III, D-II

- (1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

1[Option ID=13233]  
2[Option ID=13234]  
3[Option ID=13235]  
4[Option ID=13236]

Sl. No.110

QBID:5201010

Given below are two statements :

**Statement I :** Sensory memory is that memory which helps an individual to recall something immediately after having perceived it.

**Statement II :** Semantic memory is that memory which helps in storing as well as retrieving a collection of relationships between events or association of ideas.

In the light of the above statements, choose the most appropriate answer from the options given below :

1. Both Statement I and Statement II are correct.
2. Both Statement I and Statement II are incorrect.
3. Statement I is correct but Statement II is incorrect.
4. Statement I is incorrect but Statement II is correct.

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

नीचे दो कथन दिए गए हैं:

कथन I: संवेदी स्मृति वह स्मृति है जो किसी व्यक्ति को कोई चीज देखते ही तत्काल उसका पुनः स्मरण करने में सहायता करती है।

कथन II: अर्थ की स्मृति वह स्मृति है जो परिघटनाओं अथवा विचारों के समूह के बीच के संबंधों के संग्रह के भंडारण व पुनःप्राप्ति में सहायता करती है।

उपरोक्त कथन के आलोक में, नीचे दिए गए विकल्पों में से सबसे उपयुक्त उत्तर का चयन कीजिए:

1. कथन I और II दोनों सही हैं।
2. कथन I और II दोनों गलत हैं।
3. कथन I सही है, लेकिन कथन II गलत है।
4. कथन I गलत है, लेकिन कथन II सही है।

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

1[Option ID=13237]

2[Option ID=13238]

3[Option ID=13239]

4[Option ID=13240]

Sl. No.111

QBID:5201011

Given below are two statements :

**Statement I :** If we accept a hypothesis when it should be rejected, we say type I error has been made.

**Statement II :** If we reject a hypothesis when it should be accepted, we say type II error has been made.

In the light of the above statements, choose the most appropriate answer from the options given below :

1. Both Statement I and Statement II are true.
2. Both Statement I and Statement II are false.
3. Statement I is true but Statement II is false.
4. Statement I is false but Statement II is true.

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

नीचे दो कथन दिए गए हैं:

कथन I: यदि हम एक ऐसी प्राक्कल्पना को स्वीकार करते हैं जिसे अस्वीकृत किया जाना चाहिए तब हम यह मान सकते हैं कि इसमें टाइप I त्रुटि की गयी है।

कथन II: यदि हम एक ऐसी प्राक्कल्पना को अस्वीकार करते हैं जबकि इसे स्वीकार किया जाना चाहिए, तब हम यह मान सकते हैं कि इसमें टाइप II त्रुटि की गयी है।

उपरोक्त कथन के आलोक में, नीचे दिए गए विकल्पों में से सबसे उपयुक्त उत्तर का चयन कीजिए:

1. कथन I और II दोनों सत्य हैं।
2. कथन I और II दोनों असत्य हैं।
3. कथन I सत्य है, लेकिन कथन II असत्य है।
4. कथन I असत्य है, लेकिन कथन II सत्य है।

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

1[Option ID=13241]

2[Option ID=13242]

3[Option ID=13243]

4[Option ID=13244]

Sl. No.112

QBID:5201012

Which of the following softwares are used for checking plagiarism?

- A. Turnitin
- B. e-view
- C. Scopus
- D. Urkund
- E. Quetext

Choose the most appropriate answer from the options given below :

1. A, B and D only
2. B, C and E only
3. A, D and E only
4. C, D and E only

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

साहित्यिक चोरी की जांच करने के लिए निम्न में से किन-किन साफ्टवेयरों का प्रयोग किया जाता है ?

- A. टर्नितिन
- B. ई-व्यू
- C. स्कोपस
- D. उरकुंड
- E. क्वेटेक्स्ट

नीचे दिए गए विकल्पों में से सबसे उपयुक्त उत्तर का चयन कीजिए:

1. केवल A, B और D
2. केवल B, C और E
3. केवल A, D और E
4. केवल C, D और E

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

1[Option ID=13245]

2[Option ID=13246]

3[Option ID=13247]

4[Option ID=13248]

Sl. No.113

QBID:5201013

Which of the following methods are used to measure reliability in research?

- A. Chain-referral sampling
- B. Test-retest
- C. Split-half
- D. Inter-rater
- E. Judgemental test

Choose the correct answer from the options given below :

- 1. A, B and C only
- 2. A, D and C only
- 3. B, C and D only
- 4. C, D and E only

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

शोध में विश्वसनीयता को मापने के लिए निम्न में से किन विधियों का प्रयोग किया जाता है ?

- A. श्रृंखला संदर्भित प्रतिचयन
- B. जांच-पुनः जांच
- C. विभक्ताद्ध
- D. अंतःनिर्धारक (इंटररेटर)
- E. मूल्य निर्णय जांच

नीचे दिए गए विकल्पों में से सही उत्तर का चयन कीजिए:

- 1. केवल A, B, C
- 2. केवल A, D, C
- 3. केवल B, C, D
- 4. केवल C, D, E

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

1[Option ID=13249]

2[Option ID=13250]

3[Option ID=13251]

4[Option ID=13252]

Sl. No.114

QBID:5201014

Given below are two statements :

**Statement I** : t-tests are appropriate only when the dependent variables being measured are continuous.

**Statement II** : Chi-square statistic allows us to test hypotheses using both continuous and ordinal data.

In the light of the above statements, choose the most appropriate answer from the options given below :

- 1. Both Statement I and Statement II are true.
- 2. Both Statement I and Statement II are false.
- 3. Statement I is true but Statement II is false.
- 4. Statement I is false but Statement II is true.

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

नीचे दो कथन दिए गए हैं:

कथन I : t-टेस्ट केवल तभी उपयुक्त होते हैं जब मापित आश्रित चर सतत हों ।

कथन II : कार्द स्कवायर सांख्यिकी हमें सतत और क्रमसूचक आंकड़ों दोनों का प्रयोग कर प्राक्कल्पना की जांच करने देती है ।

उपरोक्त कथन के आलोक में, नीचे दिए गए विकल्पों में से सही उत्तर का चयन कीजिए:

1. कथन I और II दोनों सत्य हैं।
2. कथन I और II दोनों असत्य हैं।
3. कथन I सत्य है, लेकिन कथन II असत्य है।
4. कथन I असत्य है, लेकिन कथन II सत्य है।

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

1[Option ID=13253]

2[Option ID=13254]

3[Option ID=13255]

4[Option ID=13256]

Sl. No.115

QBID:5201015

Given below are two statements :

**Statement I :** UGC-CARE list includes all the scopus, web of science, and MLA indexed journals.

**Statement II :** Open Access Journals are predatory journals.

In the light of the above statements, choose the most appropriate answer from the options given below :

1. Both Statement I and Statement II are true.
2. Both Statement I and Statement II are false.
3. Statement I is true but Statement II is false.
4. Statement I is false but Statement II is true.

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

नीचे दो कथन दिए गए हैं:

कथन I : यूजीसी-सीएआरई सूची में सभी स्कोपस, वेब ऑफ साईंस और एमएलए सूचीबद्ध जर्नल शामिल होते हैं ।

कथन II : मुक्त अभिगम जर्नल लुटेरे जर्नल होते हैं ।

उपरोक्त कथन के आलोक में, नीचे दिए गए विकल्पों में से सही उत्तर का चयन कीजिए:

1. कथन I और II दोनों सत्य हैं ।
2. कथन I और II दोनों असत्य हैं ।
3. कथन I सत्य है, लेकिन कथन II असत्य है।
4. कथन I असत्य है, लेकिन कथन II सत्य है।

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

1[Option ID=13257]

2[Option ID=13258]

3[Option ID=13259]

4[Option ID=13260]

Sl. No.116

QBID:5201016



The people's preconceptions and frames of reference, and spreading one's own limited attitudes towards issues and images result in:

1. Stable identity
2. Social harmony
3. Positive public opinion
4. Stereotypes

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

लोगों की पूर्वधारणाओं, संदर्भ के दायरों और मुद्दों व छवियों के प्रति उनके अपनी सीमित अभिवृत्तियों के प्रसार का निम्नलिखित में से क्या परिणाम होता है ?

1. स्थिर पहचान
2. सामाजिक सौहार्द
3. सकारात्मक जनमत
4. रुढ़िबद्धतायें (स्टीरियोटाइप्स)

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

1[Option ID=13261]

2[Option ID=13262]

3[Option ID=13263]

4[Option ID=13264]

Sl. No.117

QBID:5201017

In mass communication the audience is:

1. Identifiable
2. Relatively small
3. Heterogeneous
4. Homogeneous

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

जन संचार में श्रोता निम्नलिखित में से क्या होते हैं ?

1. अमिज्ञेय
2. अपेक्षाकृत कम संख्या में
3. विषमरूपी
4. समरूपी

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

1[Option ID=13265]

2[Option ID=13266]

3[Option ID=13267]

4[Option ID=13268]

Sl. No.118

QBID:5201018

The meanings of visual images depend much on:

- A. Individual perception
- B. Social perception
- C. Political links
- D. Economic benefits
- E. Representational Connections.

Choose the correct answer from the options given below:

- 1. A, B and C only
- 2. B, C and D only
- 3. C, D and E only
- 4. A, B and E only

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

चाक्षुष बिंबों के अर्थ निम्न में से किन पर काफी निर्भर करते हैं ?

- A. वैयक्तिक बोध
- B. सामाजिक बोध
- C. राजनीतिक संपर्क (लिंक)
- D. आर्थिक प्रसुविधाएं
- E. प्रातिनिधिक संबंध

नीचे दिए गए विकल्पों में से सही उत्तर का चयन कीजिए:

- 1. केवल A, B, C
- 2. केवल B, C, D
- 3. केवल C, D, E
- 4. केवल A, B, E

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

1[Option ID=13269]  
2[Option ID=13270]  
3[Option ID=13271]  
4[Option ID=13272]

Sl. No.119

QBID:5201019

Given below are two statements :

**Statement I :** The right to communicate can prompt the emergence of negative liberty though its positive impact cannot be overlooked.

**Statement II :** The hidden impact of free market place has diluted the concept of free speech to suit the corporate ends.

In the light of the above statements, choose the most appropriate answer from the options given below :

- 1. Both Statement I and Statement II are true.
- 2. Both Statement I and Statement II are false.
- 3. Statement I is true but Statement II is false.
- 4. Statement I is false but Statement II is true.

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

नीचे दो कथन दिए गए हैं:

कथन I : संप्रेषण का अधिकार नकारात्मक स्वतंत्रता के उदय को प्रेरित कर सकता है यद्यपि इसके सकारात्मक प्रभाव को अनदेखा नहीं किया जा सकता है ।

कथन II : मुक्त बाजार स्थल के प्रछन्न प्रभाव ने कारपोरेट लक्ष्यों के अनुरूप वाक् स्वातंत्र्य की अवधारणा को हलका कर दिया है ।

उपरोक्त कथन के आलोक में, नीचे दिए गए विकल्पों में से सही उत्तर का चयन कीजिए:

1. कथन I और II दोनों सत्य हैं।
2. कथन I और II दोनों असत्य हैं ।
3. कथन I सत्य है, लेकिन कथन II असत्य है ।
4. कथन I असत्य है, लेकिन कथन II सत्य है ।

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

1[Option ID=13273]

2[Option ID=13274]

3[Option ID=13275]

4[Option ID=13276]

Sl. No.120

QBID:5201020

Given below are two statements :

**Statement I :** The capacity of words need not have any connection with truth.

**Statement II :** There is a human tendency to conceal facts and suppress the truth while communicating.

In the light of the above statements, choose the most appropriate answer from the options given below:

1. Both Statement I and Statement II are correct.
2. Both Statement I and Statement II are incorrect.
3. Statement I is correct but Statement II is incorrect.
4. Statement I is incorrect but Statement II is correct.

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

नीचे दो कथन दिए गए हैं: एक अभिकथन (Assertion A) के रूप में लिखित है तो दूसरा उसके कारण (Reason R) के रूप में:

अभिकथन A : शब्दों की क्षमता का सत्य के साथ कोई संबंध होना आवश्यक नहीं है ।

कारण R : संप्रेषण करते समय तथ्यों को छिपाना और सत्य को दबाना मानवीय प्रवृत्ति है ।

उपरोक्त कथन के आलोक में, नीचे दिए गए विकल्पों में से सबसे उपयुक्त उत्तर का चयन कीजिए ।

1. A और R दोनों सही हैं और R, A की सही व्याख्या है ।
2. A और R दोनों सही हैं, लेकिन R, A की सही व्याख्या नहीं है ।
3. A सही है लेकिन R सही नहीं है ।
4. A सही नहीं है लेकिन R सही है ।

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

1[Option ID=13277]

2[Option ID=13278]

3[Option ID=13279]

4[Option ID=13280]

Sl. No.121

QBID:5201021

Find out the third common term between the two given Arithmetic Progression (AP) series given as :

3, 7, 11, 15, \_\_\_\_\_ and 1, 6, 11, 16, \_\_\_\_\_

1. 31
2. 43
3. 51
4. 47

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

निम्नांकित के रूप में दो दी गयी समान्तर श्रेणी (एवी) के मध्य तीसरे सामान्य पद को ज्ञात कीजिए

3, 7, 11, 15 ....

और

1, 6, 11, 16 .....

1. 31
2. 43
3. 51
4. 47

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

1[Option ID=13281]

2[Option ID=13282]

3[Option ID=13283]

4[Option ID=13284]

Sl. No.122

QBID:5201022

A person can do a piece of work in 18 days. After working for 12 days, the person leaves and another person joins and completes the remaining work in 8 days. In how many days this 2nd person can complete the whole job?

1. 20
2. 24
3. 22
4. 18

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

एक व्यक्ति एक कार्य को 18 दिनों में कर सकता है । 12 दिनों तक कार्य करने के पश्चात वह व्यक्ति कार्य को छोड़ देता है और दूसरा व्यक्ति कार्य को करना प्रारंभ करता है तथा शेष कार्य को 8 दिनों में पूरा कर लेता है । यह दूसरा व्यक्ति इस पूरे काम को कितने दिनों में पूरा कर सकता है ?

1. 20
2. 24
3. 22
4. 18

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

1[Option ID=13285]

2[Option ID=13286]

3[Option ID=13287]

4[Option ID=13288]

Sl. No.123

QBID:5201023

The average salary of 25 workers in an office is Rs. 6,000 per month. If the salary of the manager is added, the average becomes Rs. 6,200. What is the annual salary of the manager?

1. 73,200
2. 1,34,400
3. 1,58,600
4. 1,03,200

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

किसी कार्यालय में कार्यरत 25 श्रमिकों का औसत वेतन 6000 रुपये प्रतिमाह है। यदि इसमें प्रबंधक का वेतन भी जोड़ दिया जाता है तो यह औसत 6200 रुपये हो जाता है। प्रबंधक का वार्षिक वेतन कितना है ?

1. 73,200
2. 1,34,400
3. 1,58,600
4. 1,03,200

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

1[Option ID=13289]

2[Option ID=13290]

3[Option ID=13291]

4[Option ID=13292]

Sl. No.124

QBID:5201024

In what time a sum of money will double itself at the rate of 8% per annum simple interest?

1. 10.5 years
2. 12.5 years
3. 9.5 years
4. 11.5 years

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

कोई धन राशि 8% प्रतिवर्ष साधारण ब्याज की दर से कितने समय में दुगुनी हो जाएगी ?

1. 10.5 वर्ष
2. 12.5 वर्ष
3. 9.5 वर्ष
4. 11.5 वर्ष

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

1[Option ID=13293]

2[Option ID=13294]

3[Option ID=13295]

4[Option ID=13296]

Sl. No.125

QBID:5201025

A shopkeeper sold two articles at Rs. 12,000 each. He sold one article at a profit of 20% and the other one at a loss of 20%. What is the net gain or loss to the shop keeper?

1. A loss of Rs. 1000
2. A gain of Rs. 1000
3. A loss of Rs. 3,000
4. A loss of Rs. 1,500

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

किसी दुकानदारने दो वस्तुओं में से प्रत्येक को 12,000 रुपए में बेचा। उसने एक वस्तु को 20% के लाभ पर बेचा एवं दूसरी वस्तु को 20% की हानि पर बेचा। दुकानदार को कुल लाभ या हानि कितनी है ?

1. 1000 रुपए की हानि
2. 1000 रुपए का लाभ
3. 3000 रुपए की हानि
4. 1500 रुपए की हानि

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

1[Option ID=13297]

2[Option ID=13298]

3[Option ID=13299]

4[Option ID=13300]

Sl. No.126

QBID:5201026

Which informal fallacy is committed in the following argument - "Scientists have been trying for centuries to disprove the claims of astrology, and none of them has ever succeeded. Therefore, we must conclude that astrology's claims are true" ?

1. Slippery slope
2. Hasty Generalization
3. Aurgumentum ad Ignorantian (appeal to ignorance)
4. False Cause

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

निम्नलिखित युक्ति में कौन सा अनाकारिक तर्क-दोष है - 'सदियों से वैज्ञानिक ज्योतिष के दावों को खंडित करने का प्रयत्न करते रहे हैं, और उनमें से कोई भी कभी सफल नहीं हुआ है। अतः हमें निष्कर्ष निकालना चाहिए कि ज्योतिष के दावे सत्य हैं'?

1. फिसलनयुक्त ढलान (स्लिपरी स्लोप)
2. अविचारी सामान्यीकरण
3. पराज्ञानमूलक युक्ति (अज्ञान का आग्रह)
4. मिथ्याकारण

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

1[Option ID=13301]

2[Option ID=13302]

3[Option ID=13303]

4[Option ID=13304]

Sl. No.127

QBID:5201027

Which of the following propositions can be directly inferred from the statement - "All mammals are four-legged animals?"

1. All animals are four-legged mammals.
2. No four-legged mammals are animals.
3. Some mammals are four-legged animals.
4. All four legged animals are mammals.

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

निम्नलिखित प्रतिज्ञापितियों में से किसको इस कथन से प्रत्यक्षतः अनुमानित किया जा सकता है - 'सभी स्तनधारी चौपाया पशु हैं'?

1. सभी पशु चौपाया स्तनधारी हैं।
2. कोई भी चौपाया स्तनधारी पशु नहीं है।
3. कुछ स्तनधारी चौपाया पशु हैं।
4. सभी चौपाया पशु स्तनधारी हैं।

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

1[Option ID=13305]

2[Option ID=13306]

3[Option ID=13307]

4[Option ID=13308]

Sl. No.128

QBID:5201028

Which of the following statements is contrapositive to the following statement - "Some dogs are not aggressive animals"?

1. Some aggressive animals are not dogs.
2. Some dogs are aggressive animals.
3. Some non-dogs are aggressive animals.
4. Some non-aggressive animals are not non-dogs.

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

निम्नलिखित कथनों में से कौन सा निम्नलिखित कथन के प्रतिपरिवर्तित है - 'कुछ कुत्ते आक्रामक पशु नहीं हैं' ?

1. कुछ आक्रामक पशु कुत्ते नहीं हैं ।
2. कुछ कुत्ते आक्रामक पशु हैं ।
3. कुछ गैर-कुत्ते आक्रामक पशु हैं ।
4. कुछ गैर-आक्रामक पशु गैर-कुत्ते नहीं हैं ।

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

1[Option ID=13309]

2[Option ID=13310]

3[Option ID=13311]

4[Option ID=13312]

Sl. No.129

QBID:5201029

Which of the following statements are contradictory to each other?

- A. All objects are perishable.
- B. Some objects are not perishable.
- C. Some objects are perishable.
- D. No objects are perishable.

Choose the most appropriate answer from the options given below:

1. A and D only
2. B and D only
3. C and D only
4. A and C only

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

निम्नलिखित में से कौन से कथन परस्पर व्याघाती हैं ?

- A. सभी वस्तुएँ नश्वर हैं ।
- B. कुछ वस्तुएँ नश्वर नहीं है ।
- C. कुछ वस्तुएँ नश्वर हैं ।
- D. कोई भी वस्तु नश्वर नहीं है ।

नीचे दिए गए विकल्पों में से सबसे उपयुक्त उत्तर का चयन कीजिए:

1. केवल A और D
2. केवल B और D
3. केवल C और D
4. केवल A और C

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

1[Option ID=13313]

2[Option ID=13314]

3[Option ID=13315]

4[Option ID=13316]

Sl. No.130

QBID:5201030

To find my way about in a village I ask a resident for guidance. Which of the following instruments of knowledge is used according to classical Indian school of Logic (Nyaya)

1. Perception (Pratyaksa)
2. Similarity (Upmana)
3. Inference (Anumana)
4. Verbal Testimony (sabda)

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

एक ग्राम में अपने मार्ग की तलाश के लिए मैंने मार्गदर्शन हेतु एक ग्रामवासी से मार्ग पूछा। शास्त्रीय भारतीय न्याय मत के अनुसार निम्नलिखित में से ज्ञान के किस साधन का प्रयोग किया गया है ?

1. प्रत्यक्ष
2. उपमान
3. अनुमान
4. शब्द

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

1[Option ID=13317]

2[Option ID=13318]

3[Option ID=13319]

4[Option ID=13320]

Sl. No.131

QBID:5201031

Which of the following applications A-C are built on top of open-source digital platforms?

- A. Google Earth
- B. DIKSHA
- C. MySQL

Choose the correct answer from the options given below.

1. A and B only
2. A and C only
3. B and C only
4. A, B and C

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

A-C तक दिये गये निम्नलिखित अनुप्रयोगों (अप्लीकेशनों) में से कौन मुक्त-स्रोत डिजिटल प्लेटफार्म के शीर्ष पर निर्मित होते हैं ?

- A. गूगल अर्थ (Google Earth)
- B. दीक्षा (DIKSHA)
- C. माई एसक्यूएल (MySQL)

नीचे दिए गए विकल्पों में से सही उत्तर का चयन कीजिए:

1. केवल A और B
2. केवल A और C
3. केवल B और C
4. A, B और C

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

1[Option ID=13321]

2[Option ID=13322]

3[Option ID=13323]

4[Option ID=13324]

Sl. No.132

QBID:5201032



Which of the following statements (A-C) are correct with reference to Web 3.0?

- A. Web 3.0 technology (theoretically) puts user data and web content into user's hands.
- B. Centralization is a core tenet of Web 3.0
- C. In Web 3.0 world, block-chain based networks, transactions and businesses will thrive in the coming years.

Choose the correct answer from the options given below :

- 1. A and B only
- 2. A and C only
- 3. B and C only
- 4. A, B and C

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

वेब 3.0 के संदर्भ में निम्नलिखित कथनों (A-C) में से कौन से सही हैं ?

- A. वेब 3.0 प्रौद्योगिकी (सिद्धांततः) प्रयोक्ता डाटा एवं वेब विषयवस्तु को प्रयोक्ता को उपलब्ध कराती हैं ।
- B. केन्द्रीकरण वेब 3.0 का मूल सिद्धांत है ।
- C. वेब 3.0 जगत आगामी वर्षों में ब्लॉक चेन पर आधारित नेटवर्क में संव्यवहार और व्यवसाय फलेंगे-फूलेंगे ।

नीचे दिए गए विकल्पों में से सही उत्तर का चयन कीजिए:

- 1. केवल A और B
- 2. केवल A और C
- 3. केवल B और C
- 4. A, B और C

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

1[Option ID=13325]

2[Option ID=13326]

3[Option ID=13327]

4[Option ID=13328]

SI. No.133

QBID:5201033

Given below are two statements :

**Statement I** : The inventor of WWW is Bill Gates.

**Statement II** : IPv6 protocol defines an IP address of 128 bits.

In the light of the above statements, choose the most appropriate answer from the options given below :

- 1. Both Statement I and Statement II are true.
- 2. Both Statement I and Statement II are false.
- 3. Statement I is true but Statement II is false.
- 4. Statement I is false but Statement II is true.

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

नीचे दो कथन दिए गए हैं:

कथन I : डब्ल्यू डब्ल्यू डब्ल्यू (WWW) के आविष्कारक बिल गेट्स हैं।

कथन II : आईपीवी6 (IPv6) प्रोटोकॉल 120 बिट के आईपी एड्रेस को परिभाषित करता है।

उपरोक्त कथन के आलोक में, नीचे दिए गए विकल्पों में से सही उत्तर का चयन कीजिए:

1. कथन I और II दोनों सत्य हैं।
2. कथन I और II दोनों असत्य हैं।
3. कथन I सत्य है, लेकिन कथन II असत्य है।
4. कथन I असत्य है, लेकिन कथन II सत्य है।

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

1[Option ID=13329]

2[Option ID=13330]

3[Option ID=13331]

4[Option ID=13332]

Sl. No.134

QBID:5201034

Consider the following Excel spreadsheet :

	A	B	C	D	E	F
1	3	5	1	2		
2	2	3	5	2		
3	4	5	7	2		

What is the value of the formula =SUMIF(B1:B3, ">" & 3, C1:C3)

1. 3

2. 5

3. 7

4. 8

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

निम्नलिखित एक्सेल स्प्रेडशीट पर विचार कीजिए :

	A	B	C	D	E	F
1	3	5	1	2		
2	2	3	5	2		
3	4	5	7	2		

सूत्र : =SUMIF(B1:B3, ">" & 3, C1:C3) का मान क्या है ?

1. 3

2. 5

3. 7

4. 8

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

1[Option ID=13333]

2[Option ID=13334]

3[Option ID=13335]

4[Option ID=13336]

Sl. No.135

QBID:5201035

Given below are two statements :

**Statement I :** SWAYAM is a platform developed by Ministry of Education and AICTE to bridge the digital divide among students.

**Statement II :** UGC is a National coordinator of SWAYAM for non-technical Post Graduation education to ensure that best quality content is produced and delivered.

In the light of the above statements, choose the most appropriate answer from the options given below :

1. Both Statement I and Statement II are true.
2. Both Statement I and Statement II are false.
3. Statement I is true but Statement II is false.
4. Statement I is false but Statement II is true.

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

नीचे दो कथन दिए गए हैं:

कथन I : स्वयम (SWAYAM) छात्रों के मध्य डिजिटल असमानता की खाई को पाटने के लिए शिक्षा मंत्रालय और एआईसीटीई (अभातशिप) द्वारा विकसित एक प्लेटफार्म है ।

कथन II : यूजीसी गैर-तकनीकी स्नातकोत्तर शिक्षा के लिए स्वयम (SWAYAM) का राष्ट्रीय समन्वयक है जिससे सुनिश्चित हो सके कि सर्वोत्तम गुणवत्तापूर्ण विषयवस्तु का निर्माण और प्रदायगी की जाए ।

उपरोक्त कथन के आलोक में, नीचे दिए गए विकल्पों में से सही उत्तर का चयन कीजिए:

1. कथन I और II दोनों सत्य हैं।
2. कथन I और II दोनों असत्य हैं।
3. कथन I सत्य है, लेकिन कथन II असत्य है ।
4. कथन I असत्य है, लेकिन कथन II सत्य है ।

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

1[Option ID=13337]

2[Option ID=13338]

3[Option ID=13339]

4[Option ID=13340]

Sl. No.136

QBID:5201036

Arrange the following Earth's water compartments in increasing order of the amount of the water they hold.

- A. Rivers and streams
- B. Fresh lakes
- C. Atmosphere
- D. Ice and Snow

Choose the correct answer from the following options given below :

1. A, C, B, D
2. C, A, B, D
3. C, B, A, D
4. A, B, D, C

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

पृथ्वी के जल उपखण्डों को उनके द्वारा धारित जल मात्रा के बढ़ते क्रम में व्यवस्थित कीजिए ।

- A. नदियां और जल-धाराएं
- B. ताज़ा जल की झीलें
- C. वायुमंडल
- D. बर्फ और हिम

नीचे दिए गए विकल्पों में से सही उत्तर का चयन कीजिए:

- 1. A, C, B, D
- 2. C, A, B, D
- 3. C, B, A, D
- 4. A, B, D, C

- (1) 1
- (2) 2
- (3) 3
- (4) 4

1[Option ID=13341]  
2[Option ID=13342]  
3[Option ID=13343]  
4[Option ID=13344]

Sl. No.137

QBID:5201037

Given below are two statements :

**Statement I :** Municipal solid waste includes Garbage and Rubbish.

**Statement II :** Garbage consists of both combustible and non combustible materials.

In the light of the above statements, choose the most appropriate answer from the options given below :

- 1. Both Statement I and Statement II are true.
- 2. Both Statement I and Statement II are false.
- 3. Statement I is true but Statement II is false.
- 4. Statement I is false but Statement II is true.

- (1) 1
- (2) 2
- (3) 3
- (4) 4

नीचे दो कथन दिए गए हैं:

कथन I : नगरपालिका के ठोस अपशिष्ट में कूड़ा-करकट (गार्बेज) और काठ-कबाड़ (रबिष) सम्मिलित हैं ।

कथन II : कूड़ा-करकट में ज्वलनशील और अज्वलनशील दोनों सामग्री सम्मिलित होती हैं ।

उपरोक्त कथन के आलोक में, नीचे दिए गए विकल्पों में से सही उत्तर का चयन कीजिए:

- 1. कथन I और II दोनों सत्य हैं ।
- 2. कथन I और II दोनों असत्य हैं ।
- 3. कथन I सत्य है, लेकिन कथन II असत्य है ।
- 4. कथन I असत्य है, लेकिन कथन II सत्य है ।

- (1) 1
- (2) 2
- (3) 3
- (4) 4

1[Option ID=13345]  
2[Option ID=13346]  
3[Option ID=13347]  
4[Option ID=13348]

Sl. No.138

QBID:5201038

Given below are two statements :

**Statement I :** In many cases, both organisms and human infrastructure will not be able to move or adapt quickly enough to changing climate.

**Statement II :** Infectious diseases are likely to increase as a result of global warming.

In the light of the above statements, choose the most appropriate answer from the options given below :

1. Both Statement I and Statement II are true.
2. Both Statement I and Statement II are false.
3. Statement I is true but Statement II is false.
4. Statement I is false but Statement II is true.

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

नीचे दो कथन दिए गए हैं:

कथन I : अनेक मामलों में जीव और मानव अवसंरचनाएं दोनों बदलती जलवायु के प्रति शीघ्र संचलन या अनुकूलन में सक्षम नहीं होंगे ।

कथन II : ग्लोबल वार्मिंग (विश्वक तापन) के परिणामस्वरूप संक्रामक रोगों में वृद्धि की संभावना है ।

उपरोक्त कथन के आलोक में, नीचे दिए गए विकल्पों में से सही उत्तर का चयन कीजिए:

1. कथन I और II दोनों सत्य हैं ।
2. कथन I और II दोनों असत्य हैं ।
3. कथन I सत्य है, लेकिन कथन II असत्य है ।
4. कथन I असत्य है, लेकिन कथन II सत्य है ।

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

1[Option ID=13349]

2[Option ID=13350]

3[Option ID=13351]

4[Option ID=13352]

Sl. No.139

QBID:5201039

Major contributor to carbon monoxide emissions in metropolitan areas of India is/are:

1. Industrial Sector
2. Domestic Sources
3. Transport Sector
4. Agriculture Sector

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

भारत के महानगरीय क्षेत्रों में कार्बन मोनोऑक्साइड उत्सर्जन में प्रमुख योगदान किसका है ?

1. औद्योगिक क्षेत्र
2. घरेलू स्रोत
3. परिवहन क्षेत्र
4. कृषि क्षेत्र

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

1[Option ID=13353]

2[Option ID=13354]

3[Option ID=13355]

4[Option ID=13356]

SI. No.140

QBID:5201040

Given below are two statements : One is labelled as Assertion A and the other is labelled as Reason R.

**Assertion A :** Although internal-combustion engines used in today's vehicles can be adapted to burn hydrogen, hydrogen powered combustion engines probably are not the future of hydrogen fuelled vehicles.

**Reason R :** It is more efficient to convert hydrogen energy directly to electricity using fuel cells.

In the light of the above statements, choose the correct answer from the options given below :

1. Both A and R are true and R is the correct explanation of A.
2. Both A and R are true but R is not the correct explanation of A.
3. A is true but R is false.
4. A is false but R is true.

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

नीचे दो कथन दिए गए हैं: एक अभिकथन (Assertion A) के रूप में लिखित है तो दूसरा उसके कारण (Reason R) के रूप में:

अभिकथन A : यद्यपि आजकल के वाहनों में प्रयुक्त आन्तरिक-दहन इंजनों को हाइड्रोजन दहन के लिये अनुकूलित किया जा सकता है, हाइड्रोजन शक्ति-आधारित दहन इंजन संभवतः हाइड्रोजन ईंधन वाहनों का भविष्य नहीं है ।

कारण R : फ्यूल सेल्स का उपयोग करते हुए हाइड्रोजन ऊर्जा को सीधे विद्युत में रूपांतरण करना अधिक दक्ष है ।

उपरोक्त कथन के आलोक में, नीचे दिए गए विकल्पों में से सही उत्तर का चयन कीजिए ।

1. A और R दोनों सत्य हैं और R, A की सही व्याख्या है ।
2. A और R दोनों सत्य हैं, लेकिन R, A की सही व्याख्या नहीं है ।
3. A सत्य है लेकिन R असत्य है ।
4. A असत्य है लेकिन R सत्य है ।

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

1[Option ID=13357]

2[Option ID=13358]

3[Option ID=13359]

4[Option ID=13360]

SI. No.141

QBID:5201041

While planning for higher education development in India in the twenty first century, the guiding principles should be :

- A. Access
- B. Empathy
- C. Equity
- D. Accountability
- E. Quality

Choose the correct answer from the options given below :

1. A, B and E only
2. B, C, D and E only
3. A, C, D and E only
4. B, C, and D only

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

इक्कीसवीं सदी में भारत में उच्च शिक्षा के विकास के नियोजन के समय मार्गदर्शी सिद्धांतों में निम्नलिखित होने चाहिए:

- A. अभिगम
- B. परानुभूति
- C. समदृष्टि
- D. उत्तरदायित्व
- E. गुणवत्ता

नीचे दिए गए विकल्पों में से सबसे उपयुक्त उत्तर का चयन कीजिए:

- 1. केवल A, B और E
- 2. केवल B, C, D और E
- 3. केवल A, C, D और E
- 4. केवल B, C और D

- (1) 1
- (2) 2
- (3) 3
- (4) 4

1[Option ID=13361]  
2[Option ID=13362]  
3[Option ID=13363]  
4[Option ID=13364]

Sl. No.142  
QBID:5201042

Which of the following ancient systems is focussed on laws of matter and force and of combination and disintegration?

- 1. Vaisesika
- 2. Nirukta
- 3. Chhanda
- 4. Grihya Sutras

- (1) 1
- (2) 2
- (3) 3
- (4) 4

निम्नलिखित में से कौन सी प्राचीन पद्धति पदार्थ और बल तथा संयोजन एवं वियोजन के नियमों पर केन्द्रित है ?

- 1. वैशेषिका
- 2. निरुक्त
- 3. छंद
- 4. गृह सूत्र

- (1) 1
- (2) 2
- (3) 3
- (4) 4

1[Option ID=13365]  
2[Option ID=13366]  
3[Option ID=13367]  
4[Option ID=13368]

Sl. No.143  
QBID:5201043

According to NEP 2020, what percentage of learners of schools and higher education system shall have exposure to vocational education by 2025.

- 1. 40% of learners
- 2. 50% of learners
- 3. 35% learners
- 4. 30% learners

- (1) 1
- (2) 2
- (3) 3
- (4) 4

एनईपी 2020 के अनुसार, स्कूलों और उच्च शिक्षा पद्धति के अधिगमकर्ताओं का कितना प्रतिशत वर्ष 2025 तक व्यावसायिक शिक्षा से अभिज्ञ होगा ?

1. अधिगमकर्ताओं का 40%
2. अधिगमकर्ताओं का 50%
3. अधिगमकर्ताओं का 35%
4. अधिगमकर्ताओं का 30%

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

1[Option ID=13369]

2[Option ID=13370]

3[Option ID=13371]

4[Option ID=13372]

Sl. No.144

QBID:5201044

Which of the following are the characteristics of non-conventional learning ?

- A. No fixed curriculum
- B. Teacher-centred learning
- C. Cost-effective
- D. Require regular attendance

Choose the correct answer from the options given below:

1. A and D only
2. A and C only
3. B and C only
4. B and D only

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

निम्नलिखित में से गैर-पारंपरिक अधिगम की विशेषताएँ कौन सी हैं ?

- A. कोई निश्चित पाठ्यचर्या नहीं
- B. शिक्षक-केन्द्रित अधिगम
- C. लागत-प्रभावी
- D. नियमित उपस्थिति का आवश्यक होना

नीचे दिए गए विकल्पों में से सही उत्तर का चयन कीजिए:

1. केवल A और D
2. केवल A और C
3. केवल B और C
4. केवल B और D

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

1[Option ID=13373]

2[Option ID=13374]

3[Option ID=13375]

4[Option ID=13376]

Sl. No.145

QBID:5201045

The Sanskrit-Sahitya parishat whose aim and objectives are to disseminate Sanskrit learning and research in different branches of indological studies and to store and maintain the ancient Indian cultural and glories of India was established in the year :

1. 1906
2. 1916
3. 1964
4. 1961

(1) 1



(2) 2

(3) 3

(4) 4

संस्कृत-साहित्य-परिषद जिसका उद्देश्य संस्कृत अधिगम का प्रसार और भारत विद्या संबंधी अध्ययन की विभिन्न शाखाओं में अनुसंधान तथा प्राचीन भारतीय सांस्कृतिक और भारत के गौरव का संचय तथा अनुरक्षण था, उसकी स्थापना किस वर्ष हुई थी ?

1. 1906

2. 1916

3. 1964

4. 1961

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

1[Option ID=13377]

2[Option ID=13378]

3[Option ID=13379]

4[Option ID=13380]

Sl. No.146

QBID:5201046

Read the following passage and answer the question :

What is it that tutors do, or should do, in support of the online learner ? Some have sought to explore and clarify by the adoption of particular metaphors, such as moderator, mentor, or facilitator, to describe the tutor's role. These terms have their value in guiding our behaviour as online tutors, but their force is primarily to warn us to stand aside. The evidence is that too much or inappropriate, contribution to tutorial discussion by the tutor can inhibit contributions by the students. The rhetoric of facilitator and moderator speaks of a duty to liberate the students, and empower them to participate in their own learning. This has the ring of critical pedagogy about it, which would seek to remove the authority of the teacher, casting teacher and learner as equal participants in the educational endeavour. Such protestations of equality will ultimately show themselves to be disingenuous, however, when the imperative of assessment rears its ugly head. Worse, though is the fact that these formulations guide us about what we shouldn't do, but remain rather silent about what we should be doing. If the online tutor is going to move from centre stage and sacrifice some ideas of his or her sagacity, what sorts of roles might be taken up to contribute to the guidance of the online learner ? There are paradoxes here.

निम्नलिखित गद्यांश को पढ़िये और प्रश्न का उत्तर दीजिये।

ऑनलाइन शिक्षार्थी की सहायता करने के लिए ट्यूटर क्या करते हैं अथवा उन्हें क्या करना चाहिए ? कुछ लोगों ने ट्यूटर की भूमिका का वर्णन करने के लिए परिनियामक, ज्ञानगुरु (मेंटोर) अथवा सुगमकर्ता जैसे रूपक विशेष अपना कर इसकी छानबीन और इसे स्पष्ट करने के प्रयास किए हैं। ऑनलाईन ट्यूटर के रूप में हमारे व्यवहार के मार्गदर्शन में इन पदों का अपना मूल्य है परन्तु प्राथमिक रूप में इनका बल हमें एक तरफ खड़े होने की चेतावनी देता है। इस संबंध में साक्ष्य हैं कि ट्यूटर द्वारा शिक्षकीय (ट्यूटोरियल) चर्चा में अत्यधिक अथवा अनुपयुक्त योगदान छात्रों के योगदान को बाधित कर सकता है। सुगमकर्ता और परिनियामक का शब्दाडंबर छात्रों को मुक्त करने के कर्तव्य और उन्हें उनके अपने अधिगम में भाग लेने के लिए सशक्त करने की बात करता है। इससे विवेचनात्मक शिक्षा शास्त्र की ध्वनि आती है जो शिक्षक के प्राधिकार को हटाकर शैक्षिक प्रयास में शिक्षक और शिक्षार्थी को समान प्रतिभागी बनाने की बात करता है। तथापि समानता के ये प्रकथन स्वयं को कपटी प्रदर्शित करेंगे जब मूल्यांकन की अनिवार्यताएं अपना कुरूप सिर उठाएंगी। हालांकि इससे भी बुरी बात यह है कि ये सूत्र हमारा यह मार्गदर्शन तो करते हैं कि हमें क्या नहीं करना चाहिए परन्तु इस संबंध में मौन हैं कि हमें क्या करना चाहिए। यदि ऑनलाईन ट्यूटर केन्द्रीय मंच से हट जाए और अपनी विवेकशीलता के कुछ विचारों का त्याग कर दे तो ऑनलाईन शिक्षार्थी के मार्गदर्शन में योगदान के लिये कौन सी भूमिका अपनायी जा सकती है ? यहां कुछ विरोधाभास हैं।

What has been done to describe the role of online tutors?

1. Add value to their guidance

2. Provide them with a warning system

3. Clarify their duties in fields other than education

4. By adoption of certain metaphors

(1) 1

(2) 2

(3) 3

(4) 4

ऑनलाइन ट्यूटरों की भूमिका के वर्णन के लिए क्या किया गया है ?

1. उनके मार्गदर्शन में मूल्यवर्धन किया जाए।

2. उन्हें चेतावनी प्रणाली प्रदान करना

3. शिक्षा से इतर क्षेत्रों में उनके कर्तव्यों को स्पष्ट करना

4. कतिपय रूपकों को अपनाकर

- (1) 1
- (2) 2
- (3) 3
- (4) 4

1[Option ID=13381]  
2[Option ID=13382]  
3[Option ID=13383]  
4[Option ID=13384]

Sl. No.147

QBID:5201047

Read the following passage and answer the question :

What is it that tutors do, or should do, in support of the online learner ? Some have sought to explore and clarify by the adoption of particular metaphors, such as moderator, mentor, or facilitator, to describe the tutor's role. These terms have their value in guiding our behaviour as online tutors, but their force is primarily to warn us to stand aside. The evidence is that too much or inappropriate, contribution to tutorial discussion by the tutor can inhibit contributions by the students. The rhetoric of facilitator and moderator speaks of a duty to liberate the students, and empower them to participate in their own learning. This has the ring of critical pedagogy about it, which would seek to remove the authority of the teacher, casting teacher and learner as equal participants in the educational endeavour. Such protestations of equality will ultimately show themselves to being disingenuous, however, when the imperative of assessment rears its ugly head. Worse, though is the fact that these formulations guide us about what we shouldn't do, but remain rather silent about what we should be doing. If the online tutor is going to move from centre stage and sacrifice some ideas of his or her sagacity, what sorts of roles might be taken up to contribute to the guidance of the online learner ? There are paradoxes here.

निम्नलिखित गद्यांश को पढ़िये और प्रश्न का उत्तर दीजिये।

ऑनलाइन शिक्षार्थी की सहायता करने के लिए ट्यूटर क्या करते हैं अथवा उन्हें क्या करना चाहिए ? कुछ लोगों ने ट्यूटर की भूमिका का वर्णन करने के लिए परिनियामक, ज्ञानगुरु (मेंटोर) अथवा सुगमकर्ता जैसे रूपक विशेष अपना कर इसकी छानबीन और इसे स्पष्ट करने के प्रयास किए हैं । ऑनलाइन ट्यूटर के रूप में हमारे व्यवहार के मार्गदर्शन में इन पदों का अपना मूल्य है परन्तु प्राथमिक रूप में इनका बल हमें एक तरफ खड़े होने की चेतावनी देता है । इस संबंध में साक्ष्य हैं कि ट्यूटर द्वारा शिक्षकीय (ट्यूटोरियल) चर्चा में अत्यधिक अथवा अनुपयुक्त योगदान छात्रों के योगदान को बाधित कर सकता है । सुगमकर्ता और परिनियामक का शब्दाडंबर छात्रों को मुक्त करने के कर्तव्य और उन्हें उनके अपने अधिगम में भाग लेने के लिए सशक्त करने की बात करता है । इससे विवेचनात्मक शिक्षा शास्त्र की ध्वनि आती है जो शिक्षक के प्राधिकार को हटाकर शैक्षिक प्रयास में शिक्षक और शिक्षार्थी को समान प्रतिभागी बनाने की बात करता है । तथापि समानता के ये प्रकथन स्वयं को कपटी प्रदर्शित करेंगे जब मूल्यांकन की अनिवार्यताएं अपना कुरूप सिर उठाएंगी । हालांकि इससे भी बुरी बात यह है कि ये सूत्र हमारा यह मार्गदर्शन तो करते हैं कि हमें क्या नहीं करना चाहिए परन्तु इस संबंध में मौन हैं कि हमें क्या करना चाहिए । यदि ऑनलाइन ट्यूटर केन्द्रीय मंच से हट जाए और अपनी विवेकशीलता के कुछ विचारों का त्याग कर दे तो ऑनलाइन शिक्षार्थी के मार्गदर्शन में योगदान के लिये कौन सी भूमिका अपनायी जा सकती है ? यहां कुछ विरोधाभास हैं ।

What will inhibit student's contribution to tutorial discussions?

1. Too much contribution of the tutor
2. Disruption during tutorials
3. Internal divisions
4. Outside intervention

- (1) 1
- (2) 2
- (3) 3
- (4) 4

शिक्षकीय चर्चा में छात्रों के योगदान को क्या बाधित करेगा ?

1. ट्यूटर का अत्यधिक योगदान
2. शिक्षकीय कार्य के दौरान व्यवधान
3. आंतरिक फूट
4. बाह्य हस्तक्षेप

- (1) 1
- (2) 2
- (3) 3
- (4) 4

1[Option ID=13385]  
2[Option ID=13386]  
3[Option ID=13387]  
4[Option ID=13388]

Sl. No.148

QBID:5201048

Read the following passage and answer the question :

What is it that tutors do, or should do, in support of the online learner ? Some have sought to explore and clarify by the adoption of particular metaphors, such as moderator, mentor, or facilitator, to describe the tutor's role. These terms have their value in guiding our behaviour as online tutors, but their force is primarily to warn us to stand aside. The evidence is that too much or inappropriate, contribution to tutorial discussion by the tutor can inhibit contributions by the students. The rhetoric of facilitator and moderator speaks of a duty to liberate the students, and empower them to participate in their own learning. This has the ring of critical pedagogy about it, which would seek to remove the authority of the teacher, casting teacher and learner as equal participants in the educational endeavour. Such protestations of equality will ultimately show themselves to be disingenuous, however, when the imperative of assessment rears its ugly head. Worse, though is the fact that these formulations guide us about what we shouldn't do, but remain rather silent about what we should be doing. If the online tutor is going to move from centre stage and sacrifice some ideas of his or her sagacity, what sorts of roles might be taken up to contribute to the guidance of the online learner ? There are paradoxes here.

निम्नलिखित गद्यांश को पढ़िये और प्रश्न का उत्तर दीजिये।

ऑनलाइन शिक्षार्थी की सहायता करने के लिए ट्यूटर क्या करते हैं अथवा उन्हें क्या करना चाहिए ? कुछ लोगों ने ट्यूटर की भूमिका का वर्णन करने के लिए परिनियामक, ज्ञानगुरु (मेंटोर) अथवा सुगमकर्ता जैसे रूपक विशेष अपना कर इसकी छानबीन और इसे स्पष्ट करने के प्रयास किए हैं। ऑनलाईन ट्यूटर के रूप में हमारे व्यवहार के मार्गदर्शन में इन पदों का अपना मूल्य है परन्तु प्राथमिक रूप में इनका बल हमें एक तरफ खड़े होने की चेतावनी देता है। इस संबंध में साक्ष्य है कि ट्यूटर द्वारा शिक्षकीय (ट्यूटोरियल) चर्चा में अत्यधिक अथवा अनुपयुक्त योगदान छात्रों के योगदान को बाधित कर सकता है। सुगमकर्ता और परिनियामक का शब्दाडंबर छात्रों को मुक्त करने के कर्तव्य और उन्हें उनके अपने अधिगम में भाग लेने के लिए सशक्त करने की बात करता है। इससे विवेचनात्मक शिक्षा शास्त्र की ध्वनि आती है जो शिक्षक के प्राधिकार को हटाकर शैक्षिक प्रयास में शिक्षक और शिक्षार्थी को समान प्रतिभागी बनाने की बात करता है। तथापि समानता के ये प्रकथन स्वयं को कपटी प्रदर्शित करेंगे जब मूल्यांकन की अनिवार्यताएं अपना कुरूप सिर उठाएंगी। हालांकि इससे भी बुरी बात यह है कि ये सूत्र हमारा यह मार्गदर्शन तो करते हैं कि हमें क्या नहीं करना चाहिए परन्तु इस संबंध में मौन हैं कि हमें क्या करना चाहिए। यदि ऑनलाईन ट्यूटर केन्द्रीय मंच से हट जाए और अपनी विवेकशीलता के कुछ विचारों का त्याग कर दे तो ऑनलाईन शिक्षार्थी के मार्गदर्शन में योगदान के लिये कौन सी भूमिका अपनायी जा सकती है ? यहां कुछ विरोधाभास हैं।

The rhetoric of moderators has the intention to :

1. Displace teachers from teaching
2. Liberate students for their own learning
3. Strengthen the authority of teachers
4. Avoid critical pedagogy

- (1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

परिनियामकों के शब्दाडंबर का प्रयोजन निम्न में से क्या है ?

1. शिक्षकों को शिक्षण से विस्थापित करना
2. छात्रों को उनके अपने अधिगम के लिए मुक्त करना
3. शिक्षकों के प्राधिकार को सुदृढ़ करना
4. विवेचनात्मक शिक्षाशास्त्र से दूर रहना

- (1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

1[Option ID=13389]  
2[Option ID=13390]  
3[Option ID=13391]  
4[Option ID=13392]

Sl. No.149  
QBID:5201049

Read the following passage and answer the question :

What is it that tutors do, or should do, in support of the online learner ? Some have sought to explore and clarify by the adoption of particular metaphors, such as moderator, mentor, or facilitator, to describe the tutor's role. These terms have their value in guiding our behaviour as online tutors, but their force is primarily to warn us to stand aside. The evidence is that too much or inappropriate, contribution to tutorial discussion by the tutor can inhibit contributions by the students. The rhetoric of facilitator and moderator speaks of a duty to liberate the students, and empower them to participate in their own learning. This has the ring of critical pedagogy about it, which would seek to remove the authority of the teacher, casting teacher and learner as equal participants in the educational endeavour. Such protestations of equality will ultimately show themselves to be disingenuous, however, when the imperative of assessment rears its ugly head. Worse, though is the fact that these formulations guide us about what we shouldn't do, but remain rather silent about what we should be doing. If the online tutor is going to move from centre stage and sacrifice some ideas of his or her sagacity, what sorts of roles might be taken up to contribute to the guidance of the online learner ? There are paradoxes here.

निम्नलिखित गद्यांश को पढ़िये और प्रश्न का उत्तर दीजिये।

ऑनलाइन शिक्षार्थी की सहायता करने के लिए ट्यूटर क्या करते हैं अथवा उन्हें क्या करना चाहिए ? कुछ लोगों ने ट्यूटर की भूमिका का वर्णन करने के लिए परिणियामक, ज्ञानगुरु (मेंटोर) अथवा सुगमकर्ता जैसे रूपक विशेष अपना कर इसकी छानबीन और इसे स्पष्ट करने के प्रयास किए हैं। ऑनलाईन ट्यूटर के रूप में हमारे व्यवहार के मार्गदर्शन में इन पदों का अपना मूल्य है परन्तु प्राथमिक रूप में इनका बल हमें एक तरफ खड़े होने की चेतावनी देता है। इस संबंध में साक्ष्य है कि ट्यूटर द्वारा शिक्षकीय (ट्यूटोरियल) चर्चा में अत्यधिक अथवा अनुपयुक्त योगदान छात्रों के योगदान को बाधित कर सकता है। सुगमकर्ता और परिणियामक का शब्दाडंबर छात्रों को मुक्त करने के कर्तव्य और उन्हें उनके अपने अधिगम में भाग लेने के लिए सशक्त करने की बात करता है। इससे विवेचनात्मक शिक्षा शास्त्र की ध्वनि आती है जो शिक्षक के प्राधिकार को हटाकर शैक्षिक प्रयास में शिक्षक और शिक्षार्थी को समान प्रतिभागी बनाने की बात करता है। तथापि समानता के ये प्रकथन स्वयं को कपटी प्रदर्शित करेंगे जब मूल्यांकन की अनिवार्यताएं अपना कुरूप सिर उठाएंगी। हालांकि इससे भी बुरी बात यह है कि ये सूत्र हमारा यह मार्गदर्शन तो करते हैं कि हमें क्या नहीं करना चाहिए परन्तु इस संबंध में मौन हैं कि हमें क्या करना चाहिए। यदि ऑनलाईन ट्यूटर केन्द्रीय मंच से हट जाए और अपनी विवेकशीलता के कुछ विचारों का त्याग कर दे तो ऑनलाईन शिक्षार्थी के मार्गदर्शन में योगदान के लिये कौन सी भूमिका अपनायी जा सकती है ? यहां कुछ विरोधाभास हैं।

The discourse of participatory learning may result in:

1. Abandonment of the online tutorial system
2. Vigorous student protestation
3. Emergence of dos and don'ts guidelines
4. Supervisory role of students

- (1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

प्रतिभागी अधिगम संबंधी विमर्श का निम्न में से क्या परिणाम हो सकता है ?

1. ऑनलाइन शिक्षकीय व्यवस्था का परित्याग
2. सशक्त छात्र प्रतिरोध
3. क्या करें और क्या न करें संबंधी दिशानिर्देशों का उदगम
4. छात्रों की पर्यवेक्षणीय भूमिका

- (1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

- 1[Option ID=13393]  
2[Option ID=13394]  
3[Option ID=13395]  
4[Option ID=13396]

Sl. No.150  
QBID:5201050

Read the following passage and answer the question :

What is it that tutors do, or should do, in support of the online learner ? Some have sought to explore and clarify by the adoption of particular metaphors, such as moderator, mentor, or facilitator, to describe the tutor's role. These terms have their value in guiding our behaviour as online tutors, but their force is primarily to warn us to stand aside. The evidence is that too much or inappropriate, contribution to tutorial discussion by the tutor can inhibit contributions by the students. The rhetoric of facilitator and moderator speaks of a duty to liberate the students, and empower them to participate in their own learning. This has the ring of critical pedagogy about it, which would seek to remove the authority of the teacher, casting teacher and learner as equal participants in the educational endeavour. Such protestations of equality will ultimately show themselves to be disingenuous, however, when the imperative of assessment rears its ugly head. Worse, though is the fact that these formulations guide us about what we shouldn't do, but remain rather silent about what we should be doing. If the online tutor is going to move from centre stage and sacrifice some ideas of his or her sagacity, what sorts of roles might be taken up to contribute to the guidance of the online learner ? There are paradoxes here.

निम्नलिखित गद्यांश को पढ़िये और प्रश्न का उत्तर दीजिये।

ऑनलाइन शिक्षार्थी की सहायता करने के लिए ट्यूटर क्या करते हैं अथवा उन्हें क्या करना चाहिए ? कुछ लोगों ने ट्यूटर की भूमिका का वर्णन करने के लिए परिनियामक, ज्ञानगुरु (मेंटोर) अथवा सुगमकर्ता जैसे रूपक विशेष अपना कर इसकी छानबीन और इसे स्पष्ट करने के प्रयास किए हैं। ऑनलाईन ट्यूटर के रूप में हमारे व्यवहार के मार्गदर्शन में इन पदों का अपना मूल्य है परन्तु प्राथमिक रूप में इनका बल हमें एक तरफ खड़े होने की चेतावनी देता है। इस संबंध में साक्ष्य है कि ट्यूटर द्वारा शिक्षकीय (ट्यूटोरियल) चर्चा में अत्यधिक अथवा अनुपयुक्त योगदान छात्रों के योगदान को बाधित कर सकता है। सुगमकर्ता और परिनियामक का शब्दाडंबर छात्रों को मुक्त करने के कर्तव्य और उन्हें उनके अपने अधिगम में भाग लेने के लिए सशक्त करने की बात करता है। इससे विवेचनात्मक शिक्षा शास्त्र की ध्वनि आती है जो शिक्षक के प्राधिकार को हटाकर शैक्षिक प्रयास में शिक्षक और शिक्षार्थी को समान प्रतिभागी बनाने की बात करता है। तथापि समानता के ये प्रकथन स्वयं को कपटी प्रदर्शित करेंगे जब मूल्यांकन की अनिवार्यताएं अपना कुरूप सिर उठाएंगी। हालांकि इससे भी बुरी बात यह है कि ये सूत्र हमारा यह मार्गदर्शन तो करते हैं कि हमें क्या नहीं करना चाहिए परन्तु इस संबंध में मौन हैं कि हमें क्या करना चाहिए। यदि ऑनलाईन ट्यूटर केन्द्रीय मंच से हट जाए और अपनी विवेकशीलता के कुछ विचारों का त्याग कर दे तो ऑनलाईन शिक्षार्थी के मार्गदर्शन में योगदान के लिये कौन सी भूमिका अपनायी जा सकती है ? यहां कुछ विरोधाभास हैं।

The passage is an analysis of:

1. The traditional educational system
2. The new assessment methodology
3. Indian vocational education
4. Paradoxes of online tutoring.

- (1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

यह गद्यांश निम्नलिखित में से किस का विश्लेषण है ?

1. पारंपरिक शैक्षणिक व्यवस्था
2. नवीन मूल्यांकन कार्य-प्रणाली
3. भारतीय व्यवसायिक शिक्षा
4. ऑनलाइन शिक्षण (ट्यूटोरिंग) के विरोधाभास

- (1) 1  
(2) 2  
(3) 3  
(4) 4

- 1[Option ID=13397]  
2[Option ID=13398]  
3[Option ID=13399]  
4[Option ID=13400]